

kirkkomme

2/2005

LÄHETYS

*Vapaaehtoisten
voimat jaossa*

- Rakentajana ja rakentujana
- Vapaaehtoinen on yllättävällä matkalla

Vapaaehtoisten voimat jaossa

Kuva: Markku Kotila

Kuva: Kirsti Malmi

Kuva: Riikka Halme

Tässä numerossa puhutaan vapaaehtoisista lähetysten voimavarana sekä kotona että kentillä.

Kiinassa
jumalanpalveluksen
raamatunselitys on
usein maallikopuhujan
vastuulla. s 4

Viron kirkko tarvitsee
vapaaehtoisten auttavia
käsiä. s. 24

Sotilas vaihtoi asean
Raamattuun. s. 28

Kannen kuva: Marjatta Kosonen

Sisällysluettelo

Kiinan kirkko kasvaa Raamatun äärellä, Markku Kotila	4
Maallikkous on osa kirkon historiaa, Esko Koskenvesa	7
Pääkirjoitus: Kaikki on Jumalan kädessä, hän suo kasvun, Timo Vasko	9
Ledare: Allt kommer av Gud, Gud gav växten, Timo Vasko	10
Lähetysteologin pöydältä: Kumppanuuden kielipeliä, Jaakko Mäkelä	11
Vapaaehtoiset seurakunnassa tänään ja huomenna, Helena Samulin	12
Alpo Järvi: Vapaaehtoinen kutsutaan yllättävälle matkalle	15
Raamatun tutkistelu: Globaali työnäky ja maallikot, Risto Santala	18
Kyrka av levande stenar, Robert Lemberg	19
Lähetysvastuu vapaaehtoisilla harteilla, Marita Viinikkala ja Inkeri Kujala	22
Viron luterilainen kirkko elää maallikoista, Tiina Vösu	24
José Kaita: Maallikko evankelioi omaa kansaansa, Riikka Halme	28
Guillermina Chaparro: För mig Gud är Mor, Ann-Christine Marttinen	31
Guillermina Chaparro: Minulle Jumala on Äiti, Ann-Christine Marttinen	33
Kaikenikäiset innostuvat lähetystyöstä, Christine Eriksson	35
Kirjat	36
Lähetystulen sammuttamista vai kirkon tehtävän kirkastamista? Jaakko Antila	41
Kolumni: Maallikkous - voimavarana ja varaventtiilinä! Marja-Leena Salin	42
Ajankohtaista	43

Kiinan kirkko kasvaa Raamatun äärellä

Kiinassa työvoimapolusta kärsivät protestanttiset seurakunnat toimivat aktiivisten maallikkojen voimin.

Istumme olkapää olkapäätä vasten kapealla puupenkillä. Katselen ympärilleni. Näen vaatimattomasti pukeutuneita ihmisiä. Osa heistä puristaa kädessään käytössä nuhraantunutta Raamattua, osa virsikirjaa. Seurakunnan yhteislaulu on juuri päättynyt. Etuseinällä riippuu punainen pieniä joulukuusen kynttilöitä muistuttavilla sähkötuikuilla valaistu risti. Alkupuolella jumalanpalvelusta kuulumme kaksi vuotta raamattukoulussa opiskelleen nuoren maallikkonaisen raamattutunnin.

Raamattutunnin pääkohdat on hyvä merkitä muistiin

Tänään on poikkeuksellinen päivä, koska seurakunta voi viettää ehtoollista. Tämä hieman yli tuhannen kristityn seurakunta jakaa papin neljänkymmenen muun kokoontumispaikan kanssa. Kahtakymmentä tuhatta kristittyä kohti on yksi pappi, joka voi toimittaa ehtoollisen. Sydänvavisten nautimme pyhää ateriaa kiinalaisten ystäviemme kanssa.

Raamatun ympärille

Seurakunta sijaitsee Jiangsun maakunnassa puolentoista tunnin ajomatkan päässä Nanjingin kaupungista. Sen tarina on tavallinen kiinalaisen seurakunnan tarina. Kaikki alkoi neljän naisen rukouspiiristä vuonna 1985. Vähitellen joukko kasvoi jo viiteen kymmeneen henkeen.

Ryhmälle oli saatu pitkän odotuksen jälkeen oma Raamattu. Vain harva heistä osasi lukea. Ryhmää johtaneen naiset silmät alkoivat käydä heikoiksi, niinpä hänen poikansa luki kokoontumisissa Raamattua ääneen.

Ryhmä kasvoi tasaista vauhtia. Kun jäsenmäärä nousi kahdeksaan sataan, kävi käytössä ollut tilapäinen kokoontumistila liian pieneksi. Niinpä ryhmä anoi maakunnan kristilliseltä neuvostolta lupaa ja tukea oikean kirkon rakentamiseen. Rakennus nousi talkootyönä. Kaikki olivat mukana. Ne, jotka eivät muuta osanneet kantoivat kiviä ja muita rakennustarvikkeita.

Tänään seurakuntaan kuuluu noin 1100 kastettua kristittyä. Lisäksi kokouksissa käy epäluokainen määrä uteliaita tai kastettaan odottavia. Vuosittain kastetaan 50-100 henkeä. Neljänkymmenen muun kokoontumispaikan kanssa jaetun papin lisäksi seurakunnassa on kaksi raamattukoulun lyhyen kurssin käynnistä maallikkopuhujaa. Seurakunnan pastori vihittiin papiksi vuonna 2002.

Kirkon haasteet

Kiinan protestanttisen kirkon seurakunnat ovat valtaosin Raamatun ympärille kokoontuneista pienryhmistä kasvaneita yhteisöjä. Kirkko kasvaa nopeammin kuin sen viralliset rakenteet. Touko-

Kuva: Markku Korila

Nanjingissa on painettu kohta 40 miljoonaa Raamattua.

Kuva: Markku Korila

Raamatusta on hyvä seurata saarnan kulkua.

kuussa 2005 Helsingin yliopiston kunniatohtoriksi vihitty Kiinan kristillisen neuvoston presidentti Cao Sheng-jie nimeää kirkon keskeisiksi haasteiksi raamattuopetuksen ja työntekijäkoulutuksen. Hän puhuu myös teologisesta uudelleenajattelusta, jonka keskeisenä elementtinä on "kansan ymmärtämättömyydestä johtuvan epäraamatullisen taikauskon ja harhaoppien" oikaiseminen.

Yksi näkökulma Kiinan nopeasti kasvavaan protestanttiseen kirkkoon on puute koulutetusta

työvoimasta ja erityisesti papeista. Mutta aivan yhtä oikea näkökulma on kuva tavallisten seurakuntalaisten aktiivisuudesta, Raamatun lukemisesta, yksinkertaisesta raamattuopetuksesta ja rukouksesta kasvavasta hengellisestä yhteisöstä.

Monet tiensä seurakuntaan hiljattain löytäneet kristityt kertovat kiinnostuksensa heränneen, kun he näkivät ja kokivat kristittyjen keskinäisen huolenpidon ja rakkauden. Varsin monet kertovat myös pyytäneensä kristityiltä esirukousta sairauksiinsa tai käyneet uteliaisuuttaan ostamassa seurakunnan myyntipisteestä Raamatun.

Julkisuudessa esiintyy varsin erilaisia lukuja protestanttisten kristittyjen määrästä Kiinassa. Kiinan kristillinen neuvosto ja valtion viralliset tilastot puhuvat noin 20 miljoonasta rekisteröityneestä protestantista. Monissa länsimaissa arvioissa puhutaan kaksin tai kolmin, joskus jopa nelinkertaisesta määrästä.

Osa kristillisistä ryhmistä ei halua rekisteröityä periaatteellisista syistä. Ihmisten mielisä on edelleen kulttuurivallankumouksen aikainen sekasorto. Mutta monien ryhmien rekisteröitymistä hidastaa myös koulutetun henkilökunnan puute. Uskonnollisten yhteisöjen toimintaa säätele-

Monet kertovat kiinnostuksensa heränneen, kun he näkivät kristittyjen keskinäisen huolenpidon.

Kiinalaisen seurakunnan keskiössä on rukouselämä ja Raamatun lukeminen.

vä laki edellyttää, että rekisteröitävällä yhteisöllä tulee olla asianmukainen johto.

Kirkot yhdessä maallikkoutta tukemassa

Suomen evankelisluterilainen kirkko ja Kiinan kristillinen neuvosto solmivat vuonna 2000 yhteistyösopimuksen, jossa kirkot toteavat liittyvänsä vanhan kirkon tunnustuksissa ilmaistuun apostoliseen perinteeseen. Samalla kirkot sitoutuvat yhteistyössään kunnioittamaan toinen toistensa perinteitä. Yhteistyön keskeisinä osa-

alueina sopimus mainitsee teologisen koulutuksen ja raamattutyön.

Kirkkomme sitoutuu tukemaan Raamatun ympärille kasvavia yhteisöjä osallistumalla raamattutyöhön, maallikkojen koulutukseen sekä työntekijäkoulutukseen. Raamattutyössä on seuraavana tavoitteena 40 miljoonan Raamatun raja.

MARKKU KOTILA
Suomen Pipliaseuran pääsihteeri

Maallikkous on osa kirkon historiaa

Sanalla "maallikko" on lähes kirkon vaiheitten mittainen, mutta surullinen historia.

Sana "maallikko" tarkoitti alun perin, kirkon ensi vuosikymmeninä, seurakunnan jäsentä, jolla oli oma vastuullinen asemansa seurakunnassa. Seurakunnan kastetut jäsenet, maallikot, olivat Jumalan kansa maailmassa ja edustivat Kristusta ja hänen virkaansa.

Tämä seurakunta kutsui Kristuksen viitoitamalla tavalla itselleen tuenantajiksi pappeja, jotka ohjasivat Jumalan sanaan ja sielunhoitoon sekä johtivat seurakunnan yhdessä toimittaman jumalanpalveluksen.

Maallikoiden vahva asema näkyi eri tavoin kirkon elämässä ja toiminnassa. Ehtoollisellekin kokoonnuttiin todella yhteiseen ruokapöytään kokouspaikan keskelle, yhdessä ja tasaveroisesti.

Tekijöistä katsojiksi

Maallikoiden asemaan tuli pian muutos. Jo kristittyjen vainojen aikana ajanlaskumme ensimmäisinä vuosisatoina seurakuntia jouduttiin ohjeistamaan voimakkaalla kehotuksella: olkaa uskollisia piispalle hänen ratkaistessaan asioita.

Näitä kehotuksia voi lukea esimerkiksi Apostolisten isien kirjoituksista toiselta sataluvulta alkaen. Vainojen kriiseissä päätösvalta seurakunnassa oli keskitettävä niin kuin esimerkiksi tulipalojen kaltaisessa hätätilassa tehdään vieläkin.

Vainojen jatkuttua pitkään kirkko ja sen seurakunnat tottuivat tällaiseen johtamiseen. Asiasta päättäminen jäi yhä enemmän heille, jotka seurakunta oli kutsunut piispoiksi ja papeiksi.

Voi sanoa, että jonkinlainen kriisitilanteen hallintomalli syöpyi seurakunnan käytännöksi ja pysyväksi tavaksi. Maallikot alkoivat luisua yhä enemmän katselijoiiksi.

Kristinuskon suosion katala seuraus

Vainot johtivat maallikkouden kriisiin, jota niiden päättymisen vain syvensi entisestään. Kun kristinusko hyväksyttiin Rooman valtakunnassa, se pääsi hallitsijan suosioon ja kirkkoon liittyi ihmisiä massoittain.

Heidän ohjaamisessaan kristilliseen uskoon ei kuitenkaan onnistuttu kunnolla. Kirkon jäsen alkoi olla liian usein juuri sellainen maallikko,

millaiseksi sanan merkitys on nykyään vääristynyt: maallikko ei osaa kunnolla, ehkei juuri mitään. Papiston asema vahvistui, minkä seurauksena muodostui kirkon virkahierarkia vastuuta kantamaan.

Tätä kehitystä tuki kirkon suojelijaksi ryhtynyt hallitsija. Kun hän tahtoi kirkon parasta, hän antoi sitä, mikä oli hänen ympärillään. Jumalanpalvelukseenkin tihkui paljon keisarin hovijuhlan piirteitä, jotka yhdessä juutalaisen synagoga-palveluksen vaikutteiden kanssa alkoivat hallita kristillisen jumalanpalveluksen ilmeä.

Ehtoollista ei nautittu enää yhteisessä pöydässä seurakunnan keskellä. Sen valmistelivat kirkon erityisen viran edustajat erikseen alttarin suojissa ja jakoivat maallikoille.

Vuosisatojen kuluessa siellä täällä kristikunnassa yritettiin tavoittaa menetettyä kristittyjen alkuperäistä elämänmuotoa, josta tieto kulki sukupolvelta toiselle. Nämä yritykset eivät johtaneet pysyvään kasvuun, vaan tulkittiin rikkaruhoiksi, joiden kitkemistä pidettiin kirkon elämän puolustamisena. Myös maalliset vallat saattoivat tarttua kirkon virkakuntaan kovallakin kädellä, mutta yritykset eivät nousseet kirkon olemuksen ytimestä.

Reformaation löytö

Uskonpuhdistuksessa etsiäydettiin kirkon olemuksen ytimeen. Kristukseen uskovien yhteinen pappeus johti moniin uusiin käytäntöihin. Jumalanpalvelukset muuttuivat kansankielisiksi ja ehtoollinen jaettiin molemmissa muodoissaan seurakuntalaisille.

Vankkoja muutoksia luterilaisiin tunnustuskirjoihin ei kuitenkaan tehty maallikkouden tukemiseksi. Löydettyä ei otettu käyttöön. Kirkossa ryhmitettiin opettajiksi ja opetettaviksi. Jotakin vastuuta maallikot ottivat seurakunnassaan, mutta senkin enemmän hallitsijan tuella kuin uskon perusteista tehtynä yhteisenä löytönä.

Puhdasoppisuuden aika 1600-1700-luvuilla merkitsi maallikkouden kannalta sellaista onnistunutta syyskylvöä, josta aikaa myöten alkoi näkyä tulosta. Kansanopetus oli sivistämistä, mutta yhtä lailla Kristukseen kastetun ohjaamista us-

Maallikot kantavat monenlaista vastuuta.

kon perusteisiin. Opittu Jumalan sana vaikutti ihmisessä ja johti yhä vankempaan vastuunottoon. Pietismi vauhditti maallikkovastuuseen havahtumista, mutta sekin saatteli löytönsä liian usein vanhoihin uumiin.

Rihmastojen uudet puhkeamiset

Vasta 1800-luvulla maallikkous ryöpsähti uudella tavalla esille kirkossa. Sen jälkeen maallikkous on ollut kirkkojen monien kokousten aiheena. On etsiä yhä uudelleen Uuden testamentin ääreen kysymään, mitä tänä aikana merkitsee jäsenyys Jumalan kansassa ja miten seurakunnan jäsen, maallikko, edustaa Kristusta seurakunnassa ja arjen elämässään.

On ollut vaikeaa oppia, että koko kirkko on ”pyhä papisto” ja että esimerkiksi jumalanpalveluksen toimittaa seurakunta, eivät vain sen kutsumat palvelijat. Katolisessa kirkossa on opetettu viime vuosisadan puolivälistä lähtien, etteivät maallikot ”vain kuulu kirkkoon, vaan he ovat kirkko.” Yhteinen pappeus on maallikkouden perusta.

Elämme jo aikaa, jolloin on pakko huomata, ettei kirkon voima ole virkaan kutsutuissa työntekijöissä, niin tärkeitä ja kirkon olemukseen kuuluvia kuin he ovatkin, vaan kaikissa meissä, ”jotka ovat kirkko.”

ESKO KOSKENVESA
käytännöllisen teologian emeritusprofessori

Mitä merkitsee jäsenyys Jumalan kansassa, miten seurakunnan jäsen edustaa Kristusta?

Pääkirjoitus

Kaikki on Jumalan kädessä, hän suo kasvun

”Eurooppa on nyt risteysasemalla. Maanosassa naiset ja miehet pohtivat, millaiseksi Euroopan on kehityttävä. Kirkoilla on tässä tilanteessa paljon annettavana. Euroopasta ollaan luomassa avointa, myötätuntoista, oikeudenmukaista ja uskonnolliselle perinnölle uskollista.” Näin totesi suuntaa-antavasti Euroopan kirkkojen konferenssin (126 jäsenkirkkoa) uusi pääsihteeri, englantilainen anglikaani arkkipiispa Colin Williams. Merkittävällä tavalla on kysymys Euroopan tulevaisuudesta. Millainen on sen uskollisuus uskonnolliselle, tässä yhteydessä kristilliselle perinnölle? Erään tilaston mukaan esimerkiksi koko Euroopan väestöstä noin 71 % voidaan lukea kristityiksi ja noin 5 % muslimiksi. Nämä luvut ovat vain suuntaa-antavia.

Jokainen kristitty on Euroopassa merkittävässä ja vastuullisessa osassa oman maanosamme tulevaisuutta ajatellen. Tässä voimakkaasti globalisoituvassa maailmassa myös muiden maanosien miehet ja naiset, nuoret ja vanhat, pohtivat, millaiseksi oman maanosan pitäisi kehittyä.

Kristityillä aktiivisina jäseninä eri kirkkoissa ja monenlaisissa yhteiskunnissa on kaikkialla maailmassa paljon annettavaa uskon perustalta, johon sisältyy toivo parhaasta, mikä on vielä edessä. Nyt kysymys on kaikkialla ennen muuta arvopohjasta, joka antaa suunnan, kun ollaan edistämässä avointa, myötätuntoista, oikeudenmukaista ja demokraattista yhteiskuntaa. Parhaassa tapauksessa Raamattuun ja rukoukseen perustuen laista, evankeliumista, Tunnustuskirjoista ja Katekismuksesta etsitään ja löydetään arvot ja suunta, kun monia haastavia arkipäivän arvokysymyksiä pohditaan. Ratkaisut sisältävät samalla todistuksen kristillisistä arvoista käytännössä.

Kristinuskon leviäminen kaikkiin maanosiin ei olisi ollut mahdollista ilman juurevien kristittyjen elämän kautta tapahtunutta todistusta. Uskon perusteet elävät arjessa. Kristittyjä on aina ympäristössään luettu ”Kristuksen elävinä kirjeinä”. Pyhä Henki sanan ja sakramenttien kautta toimii jatkuvasti niin, että usko Kolmiyhteiseen Jumalaan saa alun.

Monta ”Paavalia” on toiminut Jumalan työtoverina eri puolilla maailmaa monenlaisissa seurakunnan syntyyn ja kasvuun kuuluvissa vai-

heissa sellaisessa tehtävässä, jonka Herra on hänelle osoittanut. Toinen istuttaa, toinen kastelee, mutta Jumala yksin antaa kasvun. Perustus, joka lasketaan, on Jeesus Kristus. Kaikki on Jumalan kädessä, hän suo kasvun (1. Kor. 3).

Kirkkomme seitsemän lähetysjärjestön uudet ja vanhat vuosikirjat ja monet tilastot kertovat vakuuttavasti, että lähetystyön tehtävissä ympäri maailmaa tarvitaan todella monien ammattien taitajia. Lähetystyöntekijöiden tehtäväaloista ulkomailla kertova uusien tilasto (31.12.2004) antaa tästä selkeän käsityksen.

Kirkollinen ja seurakunnallinen työ: 173 lähetystyöntekijää; terveyden- ja sairaanhoito sekä sosiaalityö: 78, opetus ja koulutus: 68, raamatunkäännöstyö, kirjallisuus ja viestintä: 23, hallinto ja talous: 26, tekninen työ ja yhteisön kehittäminen: 20, muut: 28. Naisia heistä on 265 (63,7 %) ja miehiä 151 (36,3 %), yhteensä 416. Jokaisella on kutsu Jumalalta ja lähettävä seurakunta, jossa heidän puolestaan rukoillaan. Jokainen on kirkon jäsenenä matkaan siunattu ja lähetetty omalle paikalleen Kristuksen kirkon työhön. Seurakunnissa toimitaan lukuisilla tavoilla lähetysvarojen kokoamiseksi ja lähetyskasvatuksen ja lähetyskoulutuksen toteuttamiseksi. Tällä toiminnan saralla, joka kuuluu kirkon olemukseen, jokaiselle seurakuntalaiselle löytyy oma paikka ja tehtävä, niin kuin lehden tässä numerossa lähemmin kerrotaan.

TIMO VASKO
Kirkon lähetysteologi
timo.vasko@evl.fi

Allt kommer av Gud, Gud gav växten

”Europa befinner sig nu i en knutpunkt. Kvinnor och män i världsdelen begrundar hurudant Europa skall bli. I denna situation har kyrkorna mycket att ge. Man håller på att skapa ett öppet, empatiskt, rättvist och den religiösa traditionen troget Europa.”

Detta konstaterade den nya generalsekreteraren för Europeiska kyrkornas konferens (126 medlemskyrkor), den engelska anglikanska ärkebiskopen Colin Williams. Det är på ett viktigt sätt fråga om Europas framtid. Hurudan är dess trohet till sitt religiösa, i detta fall kristna arv? Enligt en statistik kan t.ex. 71 % av hela Europas befolkning räknas som kristna och ca 5 % som muslimer. Dessa tal är endast riktgivande.

Varje kristen har i Europa i en betydelsefull och ansvarsfull roll med tanke på vår världsdels framtid. I denna värld som kraftigt globaliseras funderar även män och kvinnor, unga och gamla, hur den egna världsdelen borde utvecklas.

Kristna har som aktiva medlemmar i olika kyrkor och mångahanda samhällen överallt i världen mycket att ge från trons grund, i vilken ingår hoppet om det bästa, vilket ännu ligger framför oss. Nu är det överallt främst fråga om värdegrunden som visar riktningen då man vill främja ett öppet, empatiskt, rättvist och demokratiskt samhälle. I bästa fall söker man, och finner, ur lag och evangelium, Bekännelseskriterier och Katekes, med grunden i Bibeln och bönen, värdena och riktningen då man dryftar vardagens värdefrågor. I lösningarna ingår på samma gång vittnesbördet om de kristna värdena i praktiken.

Kristendomens spridning till alla världsdelar hade inte varit möjlig utan det vittnesbörd som skett genom rotfasta kristnas liv. Trons grunder lever i vardagen. Kristna har alltid i sin omgivning blivit lästa som ”levande Kristusbrev”. Genom ord och sakrament verkar den Heliga An-

den ständigt sålunda att tron på Gud treenig får sin början.

Många ”Paulus” har som Guds arbetskamrater på olika håll i världen medverkat i skeden då många slag av församlingars bildats och vuxit till, i sådana uppgifter som Gud har anvisat. En planterar, en annan vattnar men endast Gud ger växten. Den grund som sätts är Jesus Kristus. Allt är i Guds hand, Gud gav växten (1 Kor. 3).

Vår kyrkas sju missionsorganisationers nya och gamla årsberättelser och statistiker berättar övertygande om att i uppgifter inom missionen runtom i världen, verkligen behövs många slag av skickliga yrkeskunniga. Den nya statistiken (31.12.2004) som beskriver missionsarbetarnas arbetsområden utomlands ger en klar uppfattning om detta.

Kyrkligt arbete och församlingsarbete: 173 missionärer, hälso- och sjukvård samt socialarbete: 78, undervisning och utbildning: 68, bibelöversättning, litteratur och kommunikation: 23, förvaltning och ekonomi: 26, tekniskt arbete och samarbetsutveckling: 20, övriga: 28. Av dem är 265 kvinnor och 151 män, sammanlagt 416.

Var och en har blivit kallad av Gud och en sändande församling, där man ber för dem. Var och en har som medlem av kyrkan välsignats inför sin resa och sänts till sitt ställe till arbete i Kristi kyrka. I församlingarna arbetar man på många sätt för att samla in medel för missionen och för att genomföra missionsfostran och missionsutbildning. På detta verksamhetsfält som hör till kyrkans väsen, finns en egen uppgift och plats för varje församlingsmedlem, så som närmare berättas i detta nummer av tidningen.

TIMO VASKO
Kyrkans missionsteolog
timo.vasko@evl.fi

Kumppanuuden kielipeliä

Lähetystä ei ole ilman kumppanuutta ja yhteistyötä. Itse olen 1970-luvun lopulta lähtien harjoitellut kumppanuutta suomen, thain ja englannin kielillä. Viime vuosina olen kohdannut näitä asioita myös Venäjällä, vaikka en venäjän kieltä osaakaan. Kukin kieli tuo prosessiin omat vivahteensa. Olen huomannut, että Suomen kielen sana kumppanuus on edelleen käyttökelpoinen kuvaamaan lähetysyhteistyön luonnetta. Sillä ei ole pahoja rasitteita.

Englanninkielisessä kirjallisuudessa toisen maailmansodan jälkeen tuli keskeiseksi termi *partnership*. Taustalla oli itsenäistyneiden Aasian ja Afrikan kirkkojen ja länsimaisten lähetysjärjestöjen välisten suhteiden muutos. Ennen sotia lähetysjärjestöt olivat vielä pitkälle päättäneet asioista kirkkojen puolesta, lähetys oli nähty lähetysjärjestöjen vastuulla olevana asiana. Sodan aikana monissa maissa nuoret kirkot joutuivat vastaamaan itse toiminnastaan. Sodan jälkeen paluuta vanhaan ei enää ollut.

Lähetystä pidettiin nyt yhteisenä tehtävänä, jossa kumppaneina ovat toisaalta länsimaiset kirkot ja lähetysjärjestöt, toisaalta uudet afrikkalaiset ja aasialaiset kirkot. Kumppanuutta kuvaamaan tuli termi *partnership*. Terminologian muutos ei kuitenkaan johtanut toiminnan riittävään muutokseen.

Kumppanuutta ei koettukaan tasavertaisten kumppanuutena vaan koettiin, että rahahanoja säätelemällä länsimaiset kirkot ja järjestöt pystyivät yhä olemaan hallitsevia osapuolia yhteistyössä. *Partnership* ei enää maistunutkaan yhtä hyvältä termiltä kuin silloin kun se tuli käyttöön. Jotkut alkoivat vierastaa termiä myös siksi, että se liittyy useimmiten liike-elämään.

Viime vuonna valmistuneessa Luterilaisen maailmanliiton uudessa lähetysasiakirjassa termi *partnership* on useimmiten korvattu termillä *accompaniment*, joka sekään ei ole raamatullisia tai

aiempia teologisia termejä. Luterilaisissa kirkkoissa tätä termiä on tehty tunnetuksi Amerikan evankelis-luterilaisen kirkon (ELCA) lähetysasiakirjassa vuodelta 1999. Siinä todetaan, että termi on saatu Latinalaisen Amerikan kirkkojen käytöstä. Termi voidaan suomeksi kääntää vierellä tai rinnalla kulkemiseksi. Aika näyttää, kuinka pitkäikäinen siitä tulee.

Rinnalla kulkemisen taustalla on ajatus, että lähetys on paikallisen kirkon vastuulla ja muut ovat tehtävän toteuttamisessa mukana. Termin käyttökelpoisuus on ennen muuta lähetysyhteistyön kuvaamisessa. Se kuvaa ihannetta, todellisuus voi olla muutakin. Huonommin uusi termi soveltuu tilanteeseen, jossa ei vielä ole kirkkoa jonka rinnalla voi kulkea. Tai tilanteeseen, jossa kirkko on etnisen vähemmistön sulkeutunut kirkko, joka ei voi tai ei halua tavoittaa enemmistöön kuuluvia.

JAAKKO MÄKELÄ
TT, vs. kirkon lähetys sihteeri

Vapaaehtoisia tarvitaan meillä ja maailmalla.

Kuva: Ann-Christine Marttinen

Isot postitukset kaipaavat talkoolaisten sorminäppäryyttä ja kärsivällisyyttä.

Kuva: Pia Tiisanen

Vapaaehtoiset seurakunnassa tänään ja huomenna

Vapaaehtoistyö on ollut viime vuosina paljon esillä kaikkialla yhteiskunnassa, myös kirkon piirissä. Tähän vaikutti osaltaan 1990-luvun lama, jonka seurauksena sosiaalipalvelut alkoivat heikentyä.

Laman seurauksena Suomessa huomattiin, että yhteiskunnan palvelujen rinnalla tarvitaan muidenkin tahojen aktiivista panosta, jotta ihmisten hyvinvoinnista pystyttäisiin huolehtimaan. Alettiin puhua niin sanotusta ”kolmannesta sektorista”. Sillä tarkoitetaan julkisen ja kaupallisen sektorin ulkopuolella ja rinnalla ilmenevää vapaata kansalaistoimintaa niin järjestöissä, yhdistyksissä, kuin perheen ja suvunkin piirissä. Myös kirkko luetaan yleensä kolmanteen sektoriin.

Kirkon vapaaehtoistoiminnan lippulaivaksi nousivat 1990-luvulla niin sanotut ”mummon

kammarit”. Tampereen seurakunnat perustivat 1989 ensimmäisen mummon kammarin. Vastaavanlaisia toimipisteitä syntyi sitten nopeasti ympäri maata. Ne ovat esimerkki monitahoisesta vapaaehtoistoiminnasta ja sen organisoinnista.

Mummon kammareissa koulutetaan seurakuntalaisia ja osoitetaan heille tehtäviä sekä kammarissa että sen ulkopuolella esimerkiksi lähimmäispalvelutyössä. Mummon kammareissa kohtaavat seurakuntien palkatut ja vapaaehtoiset työntekijät yhteisten tehtävien parissa.

Monipuolista palvelua

Seurakunnissa on kuitenkin ollut monipuolista vapaaehtoistoimintaa jo ennen mummon kammareita. Seurakuntalaiset ovat hoitaneet monia tehtäviä sen mukaan, kuin on tarvittu.

Pyhäkoulunopettajat, lähetys- ja diakoniapii-

rien jäsenet, varhaisnuorten kerhojen ohjaajat, rippikoulujen isoiset, kirkkokuorolaiset ja kolehdinkerääjät ovat palvelleet seurakuntaa jo vuosikymmenien ajan. Heitä tarvitaan edelleen.

Kirkon tilastollinen vuosikirja vuodelta 2003 kertoo, että pyhäkoulunopettajia kyseisenä vuonna oli 6 910, varhaisnuorten ja nuorten kerhojen ohjaajia 10 685, rippikoulujen ryhmänohjaajia 13 378, diakoniatyön vapaaehtoisia 28 034 ja lähetyksen vapaaehtoisia 7 440.

Kun näihin lisätään vielä 1 385 Palvelevan puhelimen päivystäjä, 44 300 kuorojen tai soitinyhtyeiden jäsentä ja joitakin muita ryhmiä sekä arviolta 40 000 yhteisvastuukerääjää ja 35 000 seurakuntien hallintoelinten jäsentä, saadaan yhteismääräksi yli 200 000 vapaaehtoista vastuunkantajaa.

Kaikkia vapaaehtoistoiminnan muotoja ei tilastoida. Luvusta puuttuvat muun muassa diakonia- ja lähetyspiirien jäsenet ja satunnaisissa käytännön tehtävissä toimivat seurakuntalaiset. Jumalanpalvelusuudistuksen periaatteisiin kuuluu jumalanpalveluksen tehtävien jakaminen myös seurakuntalaisille. Näitäkään henkilöitä ei toistaiseksi tilastoida. Luonnollisesti monet seurakuntalaiset saattavat toimia useammassa vapaaehtoistehtävässä. Vapaaehtoistoiminta on aina ollut ja on edelleen monipuolista vastuunkantamista ja seurakunnan toiminnan rikastuttamista.

Tulevia haasteita

Tämän hetken puheenaiheita kirkon piirissä ovat kirkon taloudellinen tilanne ja erityisesti kysy-

Vapaaehtoistoiminta on monipuolista vastuunkantamista.

Vapaaehtoisuus on
seurakuntalaisen
elämäntapa.

mys kirkon jäsenmäärän pienenemisestä sekä odotettavissa oleva työvoimapula. Tällä hetkellä kirkossa on 19 000 palkattua työntekijää. Lähi-vuosina näistä iso osa jää eläkkeelle. Mistä saadaan uutta väkeä tilalle? Jos saadaankin, riittävätkö verotulot työvoiman palkkaamiseen? Ovatko vapaaehtoiset ratkaisu näihin kysymyksiin?

Vastaukset eivät liene yksiselitteisiä, mutta selvää on, että vapaaehtoistoiminta tarvitsee jatkossa entistä enemmän huomiota. Vapaaehtoisten mukaan tulo ei kuitenkaan välttämättä vähennä työntekijöiden työmäärää, vaan pikemminkin tuo siihen uusia vastuualueita. Heidän tehtäväkseen jää huolehtia siitä, että vapaaehtoisilla on riittävästi edellytyksiä toimia ja että heidät otetaan huomioon. Oman paikkansa löytäminen seurakunnan työntekijöiden joukossa ja rinnalla voi olla vapaaehtoisille hankalaa, ellei heitä siinä tueta. Siksi heidät tulisi konkreettisesti ottaa mukaan seurakunnan työyhteeseen. Tämä voi tapahtua esimerkiksi jumalanpalveluksen yhteydessä järjestettävässä siunaustoimituksessa.

Vapaaehtoisina toimiville ihmisille olisi myös tärkeää, että he voisivat käyttää seurakunnan hyväksi lahjojaan ja kykyjään sekä hankkimaansa työ- ja elämäkokemusta. Seurakuntalaisia ei tulisi pitää vain palkattujen työntekijöiden apulaisina, vaan heidän pitäisi voida kantaa todellista vastuuta ja tuntea olevansa päteviä ja ammattitaitoisia.

Missä tehtävissä vapaaehtoisia sitten voidaan käyttää? Sille asettaa rajat ainoastaan mielikuvitus. Elävässä ja toimivassa seurakunnassa voi kaikki mahdollinen luovuus kukkia.

Lienee selvää, että vapaaehtoistoiminta on asettunut kirkkoon jäädäkseen. Voitaisiinkin sanoa, että kirkon vapaaehtoisten ensisijainen tehtävä ei ole auttaa työtaakan alle väsyviä pal-

kattuja työntekijöitä tai paikkailla yhteiskunnan sosiaalipalvelujen aukkoja.

Kirkko ei myöskään järjestä vapaaehtoistoimintaa pelkästään siksi, että seurakuntien jäsenille olisi tarjolla mielekästä vapaa-ajan ohjelmaa. Seurakunnan jäsenet on kutsuttu kantamaan vastuuta seurakunnasta ja lähimmäisistä. Vapaaehtoisuus on seurakuntalaisen elämäntapa.

HELENA SAMULIN
rovasti, Palvelevan puhelimen sihteeri ja
Kirkon vapaaehtoistyöryhmän sihteeri

Lisätietoja kirkon vapaaehtoistoiminnasta:

Internet-sivut: Linkki osoitteesta www.evl.fi : www.palveluja/vapaaehtoistoiminta

Ole ihmisiksi – ole lähimmäinen. Kirkon vapaaehtoistoiminnan vuosi 2001. Kirkkohallitus 2001.

Seurakuntalaisten kirkko – virikkeitä ja suuntaviivoja. Kirkkohallitus 1997.

Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen, Särkelä). Edita 2001.

Yeung, Anne Birgitta: Individually together: volunteering in late modernity: social work in the Finnish Church Finnish Federation for Social Welfare and Health, 2004.

Pyhän Marian kirkko Venäjällä sai kellot talkootyön tuloksena. Vasemmalla kellot valanut Juhani Kivioja, keskellä avustauton kuljettaja Risto Pukkinen ja oikealla Alpo Järvi. Kuva: Alpo Järven albumi.

Vapaaehtoinen kutsutaan yllättävälle matkalle

Alpo Järvi ei puhu vain lämpimikseen, vaan kertoo, mitä ennakkoluuloton mieli ja työtäpelkäämätön luonne saavat aikaan idän ja etelän taivaan alla.

Kun kommunismin romahdettua ovet itään avautuivat aiemmin kokemattomalla tavalla, oli Herättäjä-Yhdistyksen projektisihteeri Alpo Järvi ensimmäisten joukossa auttamassa Inkerin kirkkoa nousemaan jaloilleen. Herättäjä-Yhdistys on tehnyt Heimorahaston kautta rahoitettavaa työtä suomensukuisten kansojen parissa jo vuodesta 1924 alkaen, mutta neuvostovuosina yhteydet olivat hankalia.

Tilanteen muututtua Järvi tutustui muun muassa Inkerin kirkon vahvaan maallikkonaiseen, Maria Kajavaan. Kerran Kajava joutui odottamaan Järveä parisen tuntia sovittuun tapaamiseen.

”Pyytelin anteeksi, että hän ei saanut tulla hotellihuoneisiin. Maria sanoi, että ei tämä lyhyt odottaminen mitään haittaa. Olemme odottaneet teitä jo viisikymmentä vuotta”, pastori kertoo. Silloin Alpo Järvi jäi Inkerin koukkuun.

Inkerin kohtalo koskettaa

Suomalaistaustainen Inkerin kirkko kärsi pahoin kommunismin vuosina. Neuvostoliiton viranomaiset pyrkivät tukahduttamaan kirkon toiminnan. Pappeja vangittiin ja kirkkorakennuksia hävitettiin ja otettiin muuhun käyttöön. Kristilliset juhlat ja luterilaisen tunnustuksen

Alpo Järvellä on ystäviä niin idän kuin etelänkin taivaan alla, myös Etiopiassa. Kuva: Alpo Järven albumi.

peruselementit siirtyivät kuitenkin nuoremmalle sukupolvelle vainoista huolimatta. Lähinnä perheiden äidit ja isoäidit noudattivat juhla-aikoja ja huolehtivat toimituksista. Maallikot pitivät huolen – oman turvallisuutensa uhallakin – hartauksista, kasteista, hautaansiunaamisista.

”Inkerin kirkon ja kansan historia ja kohtalo on puhutellut minua aina. Kun mahdollisuus auttamiseen avautui, en hetkeäkään epäröinyt ryhtyä toimeen.”

”Olen aina ollut käytännön työstä pitävä ihminen, vaikka papin liperit kaulaan tuli hankittuakin. Pappeuteni nouseekin ehkä enemmän ’käytännön talkoteologiasta’, Järvi pohtii.

”Maailma on sanoja täynnä, mutta teoista on aina puutetta.”

Vuodesta 1989 alkaen Järvi on vetänyt ja organisoanut lukuisia talkoohankkeita, joiden voimin on autettu Inkerin kirkkoa. Talkoovoimin on rakennettu kirkkoja, Kelton koulutuskeskusta, kunnostettu huonoon kuntoon menneitä seurakuntien tiloja, toimitettu kirkonkelloja ja avustuksia aina Siperiaa myöten. Idän sukulaiskansa on körttipapin sydäntä lähellä, mutta mahtuu sinne muutakin. Viimeisimmät innostuksen aiheet ovat Etiopiassa ja Senegalissa. Etiopiassa

vihittiin helmikuussa Herättäjä-Yhdistyksen rahoittama Aggaron kirkko ja Senegalissa oli tamikuussa ensimmäinen talkooryhmä Diouroupin kirkkotyömaalla. Tulevaisuudessa lähdetään Suomen Lähetysseuran kanssa Dakariin korjaamaan seurakuntakeskusta.

Mestarin esimerkillä

Talkootyötunteja Järven järjestemille Venäjän vapaaehtoisryhmille on kertynyt vuodesta 1989 alkaen yhteensä jo yli 80 000, mukana on ollut lähes 400 eri henkilöä, joista monet ovat tehneet yli kymmenenkin reissua. Talkoovoimin on kunnostettu tai rakennettu 18 kohdetta, joista 8 on kirkkorakennuksia. Luvut ovat huiimia, palkkaahan talkoolaiset eivät saa, ainoastaan matkaa ja viisumikulut korvataan.

”Jokainen talkoolainen kutsutaan henkilökohtaisesti mukaan, Mestarin esimerkillä”, Järvi kertoo pilkettä silmäkulmassaan.

”Alkuräjähdyks tapahtui noin 15 vuotta sitten. Silloin muutama ihminen innostui mukaan. Nyt talkookirje menee jo 250 ihmiselle, joiden kautta innostus leviää edelleen. Mukaan mahtuu erikäisiä miehiä ja naisia, vaikka enemmistö lähti-joistä onkin miehiä.”

Talkooryhmän matkaan lähtemisen edellytyksenä on, että asiat ovat kunnossa, kaikin puolin. Hankkeesta sovitaan sekä paikallisen että suomalaisen yhteistyökumppanin kanssa ja sen tulee olla mielekäs ja hyödyllinen. Rakentaminen tapahtuu yhteistyössä paikallisten kanssa. Paikan päällä tarvikkeiden pitää olla saatavilla ja työnjohdon kunnossa. Talkoolaisten huolto, majoitus ja ruokailu on oltava ennakkoon sovittuna. Myös henkilökohtainen turvallisuus pitää olla taattu ja varkaudet sekä ilkivalta pyritään ennakkoon ehkäisemään.

”Tunnen moraalista vastuuta talkoolaisten hyvinvoinnista, Järvi painottaa.

”Lähtijöiltä ei kysytä uskon määrää. Häneltä kysytään, onko sinulla aikaa, taitoa ja halua tehdä käsilläsi jotakin hyödyllistä”, Järvi painottaa.

”Suomalainen mies – ja nainen myös – on tekemistä vailla. Jos hän ei tunne oloaan kotoisaksi perinteisissä hengellisissä harjoituksissa, hän haluaa palvella Luojaa niin kuin osaa. Kätten työssä on usein hänen uskontunnustuksensa, saarnansa ja palvelunsa”, Järvi heittäytyy runolliseksi.

”Mielestäni suomalaiselle hengellisyydelle on siunaukseksi, että miehille tarjotaan mahdollisuus palvella kättensä työllä.”

”Maailma on sanoja täynnä, mutta teoista on aina puutetta.”

Hyvällä sydämellä

Alpo Järvi on nähnyt monen lähtevän talkootyö-reissulle. Takaisin tulee muuttuneita ihmisiä.

”Siperia opettaa, tässäkin. Kun suomalainen mies lähtee viikoksi töihin Venäjälle tai Afrikkaan, takaisin tulee muuttunut mies. Ennakko-luulojen kohteet, kärsimys, hätä ja sen kaiken keskellä kaikesta huolimatta koettu yhteys nostaa esiin ihmisen kasvot: nämä ovat samanlaisia ihmisiä kuin mekin.”

”Olen joskus miettinyt, että teemme itärajalla samalla rauhan työtä, madallamme ennakkoluuloja. Vanha vihollinen saa uudet ihmisen kasvot.”

Alpo Järven kokemukset talkootyöstä ovat hyviä ja tulokset puhuvat puolestaan.

”Vapaaehtoistyöhön lähteminen johtaa ihmisen uudelle, yllättävälle matkalle”, Järvi pohtii.

”Lähteminen ja tekeminen vaatii vaivaa ja usein kärsivällisyys on koetteilla. Venäjälle tulimuodollisuudet ovat hankalia ja vievät aikaa, Etiopiassa on huonot tiet, Senegalissa hirvittävä kuumuus ja molemmissa paikoissa tekemisen rytmi eroaa suomalaisesta. Siitä huolimatta ulkoiset vastoinkäymiset ovat pieniä sen rinnalla, että jokainen lähtenyt on varmasti saanut satakertaisesti takaisin.”

”On totta, että antaessaan saa. En tiedä mistä se johtuu. Kukaan ei lähde vapaaehtoistyöhön pakosta. Takaisin tullaan hyvällä mielellä ja hyvällä sydämellä. Matkalta saa henkistä ja hengelistä pääomaa”, Alpo Järvi jatkaa.

”Uskaltaisin melkein sanoa, että näiden kokemustensa kautta talkoolaiset ovat nähneet vilauksen Herrasta. Heistä tuleeikin silminnäkijätodistajia.”

PIIA LATVALA

Globaali työnäky ja maallikot

Lähetyskäsky merkitsee globaalia haastetta: mennä kaikkeen maailmaan, saarnata evankeliumia kaikille luoduille, te tulette olemaan minun todistajiani maan ääriin saakka! Tämä näkyy jo Vanhasta testamentista. 1. Moos 49:10 lupaa: "Ei siirry valtikka pois Juudalta, kunnes tulee hän, jonka se on ja jota kansat tottelevat." Tämä Messias-ennustus on järkyttänyt joitakin juutalaisia oppineita.

Kuuluisa rabbi Hanin sanoikin: "Ei Israel tule tarvitsemaan Messias-kuninkaan tooraa, koska Jes. 11:10 esittää: sinä päivänä pakanat etsivät liisain juurta, ei Israel." Profeetta Jesaja kuvaa tulevaa Voideltua: "Minä olen pannut sinut kansoille liitoksi, pakanoille valkeudeksi" ja "minä panen sinut pakanain valkeudeksi, että minulta tulisi pelastus maan ääriin asti" (Jes.42:6 ja 49:6). Luvussa 55 kerrotaan: "Katso, sinä olet kutsuva pakanoita, joita sinä et tunne, ja pakanat, jotka eivät sinua tunne, rientävät sinun tykösi -- Israelin Pyhän tähden, sillä hän kirkastaa sinut."

Myös Jesajan luku 60 puhuu Messiaasta: "Kansat vaeltavat sinun valkeuttasi kohden – merensaaret odottavat sinua – tuoden kiitosuhreja Israelin Pyhälle, sillä hän kirkastaa sinut" (60:2, 9). Muistettakoon myös Danielin 7:14 näky, jonka mukaan taivaan pilvissä saapuvalle Ihmisen Pojalle "annettiin valta, kunnia ja valtakunta, ja kaikki kansat, kansakunnat ja kielet palvelivat häntä - ja hänen valtakuntansa on valtakunta, joka ei häviä". Jeesus välitti sanaa Messias, koska siihen liittyi poliittisia odotuksia. Sen sijaan evankeliumeissa käsitte Ihmisen Poika esiintyy 84 kertaa. Jos joku käytti tätä sanaa itsestään, hän oli herjaaja ja "hän sai katua loppuaan". Jeesus tuomittiinkin Jumalan pilkasta.

Vanhan testamentin globaali lähetysshaaste näkyy muuallakin: Elia kantoi vastuuta Siidonista, Elisa Syyriasta ja Joona lähetettiin Assyrian pääkaupunkiin Niiniveen. He eivät olleet pappeja. Profeetta Aamoskin oli Tekoan lampuri. Koko nykyajan jako pappeihin ja maallikkoihin on keinotekoinen. Hebrean kieli käyttää maallikoista kreikan johdannaista "hediot" eli "idiootti". Esimerkiksi valansa sai perua, jos sen todistajaksi saatiin rabbi - jos ei saatu, siihen riitti kolme "hediotia".

Lähetyskentillämme suurin osa työntekijöistä on aina ollut maallikoita, sairaanhoitajia, raken-

tajia, taloudenhoitajia tai muusikoita. Sen, mikä ei mitään ole, sen Jumala aina valitsee, tehdäkseen mitättömäksi sen joka jotain on.

Lähetys historian kannalta elämme aivan poikkeuksellisia aikoja. Muistan, kuinka Kiinan lähettimme pakenivat 1940-luvun lopulla Kiinasta. Oman Israel-kutsumukseni sain vuonna 1947. Puhuin tuolloin toistuvasti vainotuista juutalaisista ja heidän oikeudestaan omaan isänmaahan. Kurssitoverini Olavi Peltola esitti 50-luvun alussa, että saamme vielä nähdä, että Neuvostoliitto hajoaa.

Nämä olivat nuorten miesten näkyjä. Nyt Kiinan muurit ovat murentuneet ja siellä eletään kirkkohistorian suurimpia herätyksiä. Samoin Venäjän rautaesirippu on kaatunut. Juuri maallikkojen voimin evankeliumi on siellä levinnyt. Vakaumukseni mukaan seuraavana on vuorossa islam. Jo nyt tästä näkyy esimerkkejä muun muassa Algeriassa ja Iranissa. Tässä haasteessa on varsinkin kielitieteilijöillä ja atk-alan koulutuksen saaneilla erityisasemansa. Se vaatii myös syvällistä Raamatun tuntemista.

Herätys on aina Jumalan työtä. Kun perustimme aikanaan lähetysseuramme kellariin Jerusalemissa pienen kirjapainon, annoimme sen juutalaiskristitylle opettajallemme Victor Smadjalle. Nyt kirjapainoa hoitaa hänen insinööripoikansa. Vuonna 2003 he julkaisivat 281 575 kristillistä kirjaa: hepreaksi, venäjäksi ja englanniksi. Kuka tätä olisi etukäteen uskonut?

Kun 1980-luvun taitteessa kirjoitin vanhalla heprealaisella kirjoituskoneella kirjat Vanhan ja Uuden testamentin Messiaasta rabbinistisen kirjallisuuden valossa, niitäkin on ilmestynyt jo 7 painosta. Kun ne on käännetty venäjäksi, kiinaksi, espanjaksi ja arabiksi, olemme saaneet vanhalla iällämme tavata Kievin ja Siperian uskovia, jotka ovat niitä lukeneet. Kodissamme on vierailut kiinalainen pappi ja Egyptin suosituin kristilliseen uskoon tullut arabimuusikko. Kertu-vaimoni sai kuulla tämän Maher Fayezin laulua ja lopuksi hän sai pyhän poskisuukon kääntäjätöhtori Adel Nossihylta. Nämä ovat tehneet jo yli 300 TV-ohjelmaa, joita näytetään arabimaailmassa. Tätä globaali lähetysnäky merkitsee.

RISTO SANTALA
Rovasti, teol. tri h.c.

Kyrka av levande stenar

Frivilligarbete har blivit ett honnörsord i många länder. I USA har frivilligarbetet länge varit värderat och viktigt, liksom i många europeiska länder. Också i Norden talar man allt mera om frivilligarbetets betydelse i takt med att välfärdssamhället sakta monteras ned.

Frivilligarbetet sker i allmänhet inom ramen för olika organisationers verksamhet. Så har också kyrkorna kommit att bli arenor för ett aktivt frivilligarbete.

Ur en synvinkel sett fungerar kyrkor och församlingar som vilken organisation som helst som organiserar och sysselsätter frivilliga arbetare. Ur en annan synvinkel sett hänger kyrkans väsen och medlemmarnas frivilliga insatser samman på ett intimt sätt. Det finns en "frivilligarbetets teologi" där det kyrkliga frivilligarbetet ses som en del av kyrkans liv med gudstjänsten i centrum. Jag skall här kort teckna några drag för en sådan teologi.

Kyrkosyn och medlemskap

Enligt den evangelisk-lutherska kyrkans syn på sig själv är hon inte en sammanslutning av religiöst intresserade likasinnade. Medlemskapet hänger samman med dopet. Genom dopet blev vi förenade med Kristus och med hans kyrka. Genom dopet blev vi inlemmade i Kristi kropp, i en brokig gemenskap som Kristus själv håller samman. Vårt yttersta ankarfäste i kyrkan är Guds nåd given genom dopet.

Dopet och tron hänger samman. Genom tron håller vi oss fast vid Kristus och hans kyrka. Vi är plågsamt medvetna om att tron inte är dyrbar för alla döpta medlemmar i Kristi kyrka. Många grenar i Kristusträdet ser ut att spreta åt olika håll och en del grenar kan verka förtorkade. Men vi skall inte döma utan uppmuntra varandra. Tron tar sig inte alltid uttryck i fromt tal. Frivilligarbetet i kyrkan kan ge någon en chans att utöva sin tro i handling. Att få göra något konkret kan vara vägen tillbaka till kyrkans gemenskap.

Genom dopet är alla präster

Under en tidsperiod då församlingarna haft råd att anställa allt flera tjänstemän, och då flera nya kyrkliga befattningar sett dagens ljus, har man förletts att tro att kyrkans verksamhet drivs av avlönade arbetare. I och för sig får vi vara glada

över den mängd arbetare kyrkan har och det storartade arbete som de utför. Ändå är något på tok om kyrkans medlemmar förvandlas till konsumenterna av tjänster som produceras av församlingarnas anställda.

När vi talar om kyrkans frivilligarbete, då talar vi om församlingsmedlemmarnas arbete för att bygga upp sin församling. Som "levande stenar" bygger de upp ett "andligt hus", för att citera Petrus första brev. Det arbetet utförs vanligen som ett samarbete mellan anställda och medlemmar i församlingen.

Det finns en grundläggande likhet mellan dessa två grupper av arbetare i kyrkan, en likhet som är värd att tas på allvar. Enligt vår kyrkas tro är nämligen kyrkans medlemmar alla präster. I Petrus första brev läser vi om de kristna som ett heligt folk, ett "heligt prästerskap" som frambär andliga offer till Gud.

Vår kyrka lär alltså att alla kyrkans medlemmar är präster genom dopet. Ur den stora skaran döpta är - för ordningens skull - några utvalda att sköta uppdraget att offentligt förkunna evangeliet och förvalta sakramenten. De som vigs till detta evangelieförkunnelsens och sakramentsförvaltningens ämbete kallar vi i allmänhet för "präster", vilket kan skapa en viss begreppsförvirring. Men i grund och botten är alla döpta församlingsmedlemmar präster. Församlingens liv är allas vår gemensamma kallelse.

Genom tron håller vi
oss fast vid Kristus
och hans kyrka.

*Vuxna medlemmar i församlingen
måste få en möjlighet att göra
något konkret och vettigt.*

Därför är det viktigt och naturligt att församlingsmedlemmarna bereds plats att verka i sin egen församling. För de anställda är det lika viktigt att planera och ge möjlighet till frivilligt arbete i församlingen, som att planera det egna arbetet. På längre sikt förutsätter frivilligarbetet i församlingen en attitydförändring både från församlingsmedlemmarnas och från de anställdas sida.

För de anställdas del måste siktet ställas in på samarbete, handledning och gemensam planering med olika grupper. Församlingsborna har som sin uppgift att samla mod för att inta sina platser som myndiga församlingsmedlemmar och medpräster i hemförsamlingen. För alla parter gäller det att nå en attitydförändring, att komma ifrån tankemönstret att de anställda är producenter och medlemmarna konsumenter av församlingstjänster.

Högmässan och de frivilliga

Högmässan är centrum i församlingens liv. Där förkunnas evangeliet och där firas nattvarden, där talar och handlar Gud med oss. Den dag vi slutar fira gudstjänst kommer kyrkan att dö. Men vem är det som firar gudstjänst. Ibland får man det intrycket att präst och kantor klarar av den uppgiften utmärkt bra på tumanhand. Ändå är högmässan naturligtvis församlingens gemensamma fest. I den gudstjänstförnyelse som resulterade i gudstjänstboken 2000 betonas att "församlingen är gudstjänstens subjekt."

Församlingen skall därför höras och synas i bönerna som bes, i texterna som läses, i psalmerna som sjungs. Kanske har en grupp församlingsmedlemmar planerat högmässan, valt psalmer och gett synpunkter på predikotexten. Kanske hälsar kyrkvårdar församlingsborna välkomna till högmässan, kanske tänder de ljus för de avlidna.

Medlemmarna i kyrkokören inspirerar och stöder den gudstjänstfirande församlingen med sitt musikaliska kunnande. Vid nattvardsfiran-

Foto: Leena Punkari

det behövs assistenter för att församlingen skall kunna ta emot bröd och vin på ett praktiskt sätt. I liturgi och psalmsång, i böner och trosbekännelse deltar alla församlade på sitt eget sätt. Liturgen har sitt givna ansvar att leda högmässan, men församlingen är den som firar gudstjänsten. I högmässan möter församlingen sin Gud och Gud möter sin församling.

De frivilliga och församlingsverksamheten

Jag har länge varit kritisk till ordet "församlingsverksamhet". Det kan betyda att religiöst intresserade medlemmar i församlingen sys-

selsätts med kyrkliga verksamheter. I samband med gudstjänstplanering brukar man tala om att "aktivera lekmännen". Tanken bakom allt detta sysselsättande och aktiverande är att det sker

under ledning av anställda kyrkliga tjänstemän. Men vuxna myndiga medlemmar i församlingen behöver varken sysselsättas eller aktiveras. Däremot måste de få en möjlighet att i sin församling göra något konkret och vettigt. De måste ges möjlighet att ta ansvar för sin gudstjänst och bygga upp sin församling. Att vara frivilligarbetare i församlingen är ett sätt att leva ansvarsfullt i gemenskap med Kristus och hans kyrka.

*Liturgen har sitt givna
ansvar att leda högmässan,
men församlingen är den
som firar gudstjänsten.*

ROBERT LEMBERG

teol.dr. och präst, direktor vid Kyrkans central för det svenska arbetet, har tidigare arbetat vid Stiftsrådet i Borgå stift med frågor kring vuxenarbete och kultur.

Vapaaehtoisena tai palkkiotoimisena työskentelevät lähetyssihteerit pitävät lähetyssasia sydämellään omien töidensä lisäksi. Marita Viinikkala Pyhämaalta ja Inkeri Kujala Limingasta kertovat omista kokemuksistaan.

"Työ ei ole turhaa!" Marita Viinikkala (vas.) ja Paula Eilu lähetystörillä Uudessakaupungissa.

Kuva: Marita Viinikkalan albumista

Rukous kantaa vapaaehtoistyössä, Inkeri Kujala muistuttaa.

Kuva: Inkeri Kujalan albumista

Lähetysvastuu vapa aehtoisilla harteilla

"Vaivannäkö ei mene hukkaan"

Marita Viinikkala on varsinainen konkari vapaaehtoisena lähetyssihteerinä. Hän on hoitanut lähetyssihteerin tehtäviä Pyhämaan seurakunnassa jo yli kaksikymmentä vuotta, vuodesta 1983 alkaen.

"Lähetystyö on aina kiinnostanut ja muistan jo nuorena käyneeni kuuntelemaan kotipaikkakunnalla vierailleita lähettejä. Vapaaehtoinen lähetyssihteerisyys tuntuu minulle luonnolliselta tavalta kantaa vastuuta seurakunnassa", Viinikkala kertoo.

Lähetyssihteerinä hän vetää seurakunnan lähetyspiiriä ja järjestee erilaisia tapahtumia pitkien vuotia. Talvella järjestetään arpajaiset työtä tukemaan ja Viinikkalan tehtävänä on hoitaa lupa-asia viranomaisten kanssa, kerätä ja etsiä voittoja, koota arpojen myyjiä, suorittaa arvonta ja vielä järjestellä voitot niille, joita arpaonni suosi. Lisäksi syksyisin seurakunnassa järjestetään lähetyslounas, jonka ohjelmatalkoolaisista aina ruokatarpeisiin asti ovat Viinikkalan hypypysissä. Vuosittain järjestetään myös Vehmaan rovastikunnan yhteinen lähetystori Uudenkau-

pungin torilla. Tehtävät vievät paljon aikaa ja vaivaa, oman työn lisäksi. Yksityisyrittäjällä on kuitenkin vapaus järjestellä omia töitään niin, ettei vapaaehtoistyö tunnu kuormittavan liikaa. Päätoimisesti Marita Viinikkala viljelee vihanneksia ja mansikoita, joten etenkin talvella aikaa on runsaasti.

"En ole koskaan ryhtynyt laskemaan ja arvioimaan, paljonko lähetyssihteerin tehtäviin kuluu aikaa. En pidä sitä tarpeellisena, joten ei siihen käytetty aika ole tainnut vaivata koskaan."

"Asian, jonka eteen teen vapaaehtoisena työtä, on paljon tärkeämpi. Pidän etusijalla sitä, että evankeliumi voisi levitä ja ihmiset pääsisivät siitä osallisiksi kaikkialla", Viinikkala pohtii. Hän jatkaa, että työtä jaksaa tehdä, kun takana on vapaaehtoistyötä tekevää arvostava seurakunta ja kun tietää tekevänsä jotakin kannattavaa.

"Vapaaehtoisena jaksaa vuodesta toiseen, kun tietää olevansa mukana sellaisessa työssä, jossa on Jumalan siunaus mukana. Minunkaan vaivannäköni ei mene hukkaan."

Tehtävässäni rakennan ja rakennun

Olen Inkeri Kujala ja toimin Limingan seurakunnan lähetyssihteerinä. Koulutukseltani olen perushoitaja ja olen siitä työstä vanhuuseläkkeellä.

Seurakunnassamme lähetyssihteerin tehtävä on palkkiotoiminen. Toimenkuvani on kirkkoneuvoston hyväksymä, siinä määritellään tehtävät, asema ja palkkio. Tehtäviini kuuluu yhdessä seurakunnan muiden työntekijöiden kanssa suunnitella, organisoida ja olla mukana toteuttamassa Limingan seurakunnan lähetystyötä.

Työtäni ohjaa vuosittain laadittava ja lähetysohjohtokunnan hyväksymä toimintasuunnitelma. Työajakseni olen itse määritellyt noin viisi tuntia viikossa. On kuitenkin vaikea erottaa täysin lähetyssihteerin toimenkuvaan liittyviä asioita elämäntavasta.

Kutsumukseni lähetysohjohtoon lienee kodin perintöä. Ajattelen, että se hyvä, mitä osakseni tulee, on suurta lahjaa ja siitä haluan jakaa niille, joilla on vähemmän. Samoihin aikoihin kun jäin eläkkeelle vuonna 2003 seurakunta

oli ilman lähetyssihteerä. Tätä kautta minulle avautui mahdollisuus jatkaa lähimmäisten hyväksi tehtävää työtä omalta osaltani.

Ajattelen, että ihmiselle on hyvä kuulua johonkin. Minulle seurakunta ja erityisesti lähetystyö merkitsee tätä yhteyttä. Saan solmia tässä tehtävässä uusia ihmissuhteita ja kokea uusia kokemuksia. Toivon, että voin paitsi rakentaa, myös rakentua itse.

En tee tätä työtä yksin, vaan koen olevani osa seurakunnan työyhteisöä. Läheistä yhteistyötä on lähetysohjohtokunnan kanssa. Lisäksi apunani on vapaaehtoisia. Käytännön toiminnan kannalta vapaaehtoisten työpanos on hyvin tärkeä.

Olen toiminut lähetyssihteerinä nyt kaksi vuotta. Työ on pitänyt sisällään mielenkiintoisia uusia asioita ja ihmissuhteita. Toki ajoittain olen ollut tehtävieni edessä neuvoton, tällöin henkilökohtainen uskoni on auttanut minua eteenpäin. Rukous on edelleenkin tärkein työvälineeni.

Viime hetken valmisteluja Viron kirkon tämänvuotisille kirkkopäiville.

Viron luterilainen kirkko elää maallikoista

Maallikkoudella on pitkä historia Viron seurakunnissa.

Kuva: Kirsti Malmi

VIRON KIRKON maallikkoaktiivisuuden juuret juontavat herrnhutilaiseen herätykseen. Luterilaisen kirkon yhteydessä toimineen veljesseurakunnan perinteen mukaan kodeissa ja rukoushuoneissa pidetyissä seuroissa puhuivat nimenomaan maallikkoveljet.

Maallikkojohtoiset kokoontumiset jatkuivat silloinkin, kun neuvostovalta ne virallisesti kielsi. Kun seurojen ja rukouspiirien nimellä ei ollut lupaa kokoontua, löysivät kekseliäät maallikot kokoontumisille muita nimiä, kuten kuoroharjoitukset, syntymäpäivät tai vaikkapa edesmenneiden muistamisen vuosipäivät. Sisältö oli kuitenkin sama: sananjulistus ja kristillinen opetus.

Ateistisessa yhteiskunnassa tällaiseen seurakuntayhteyteen kuulumisella oli erityisen suuri merkitys. Se oli kristittynä kasvamisen, uskosta todistamisen ja rohkaisemisen paikka. Vaikutukset on koettavissa vielä tänäkin päivänä erityisesti niissä seurakunnissa, joissa on ollut tai on yhä veljesseurakunnan toimintaa.

Uusi vapaus, uudet haasteet

Viron uudelleen itsenäistyminen toi seurakunnat uuden haasteen eteen. Nyt oli taas mahdollista julistaa Jumalan sanaa avoimesti ja ihmiset

tulivat etsimään kirkosta vastauksia kysymyksiinsä. Tultiin kasteelle ja rippikouluun.

Seurakuntien kirkkoherrat olivat aivan uudessa tilanteessa: halveksituista papeista olikin tullut sankareita ja paikkakunnan merkkihenkilöitä. Heille asetettiin yli-inhimillisiä odotuksia. Alkoi pyhäkoulutyö, nuorisotyö, rippikoulu nuorten ja aikuisten parissa, diakoniatyö, kanssakäyminen ulkomaisten ystävyysseurakuntien kanssa, koulut avasivat ovensa uskonnonopetukselle ja niin edelleen.

Pappien tuli nyt etsiä ja löytää itselleen työtovereita. Kun oman perheen voimin ei jatkuvasti kasvavasta toiminnasta enää selvitty, löytyi eri tahoilta ihmisiä, jotka olivat valmiita osallistumaan tavalla tai toisella. Usein kuitenkin puuttui tietoa ja taitoa. Odotukset ja vaatimukset olivat suuremmat, kuin vapaaehtoisten resurssit oman perheen ja työn ohella. Monet väsyivät muutamassa vuodessa.

Maallikoille järjestettiin kyllä koulutuksia, mutta elämä nopeasti muuttuvassa uudessa yhteiskunnassa vaati oman osansa ja perhekin tuli ruokkia. Monilla olisi halua toimia vapaaehtoisena, muttei aikaa.

Tämän päivän Virossa luterilaisten seurakuntien toiminnallinen kirjo vaihtelee suures-

Kuva: Kirsti Malmi

Vapaaehtoistyö ei kysy ikää.

ti. On seurakuntia, joissa pidetään ainoastaan pari jumalanpalvelusta kuukaudessa ja toisia, joissa on hyvinkin monipuolista ja aktiivista toimintaa. Seurakuntaelämän avainhenkilö on yleensä kirkkoherra. Riippuu paljolti hänen johtamistaidoistaan kuinka hän onnistuu saamaan seurakunnan jäseniä mukaan käytännön toimintaan – onko hän soololaulaja, pikku Napoleon vai joukkuepelaaja. Myös kaupunki- ja maalaisseurakuntien välillä on suuria eroja, sillä taloudelliset mahdollisuudet, välimatkat ja liikenneyhteydet vaihtelevat.

Työ tavoittaa kaiken ikäisiä

Käytännön esimerkin maallikoiden vaikutuksesta osaan parhaiten tuoda seurakunnasta, jossa itse työskentelen. Lääne-Nigulan seurakunta on virolaisittain keskisuuri maalaisseurakunta. Kirkkoherra Leevi Reinaru on ollut avoin uusille haasteille, minkä ansiosta seurakunta toimii varsin aktiivisesti.

Kirkkoherran työ on Reinarun päätyö, minä ohella hän vastaa myös kahdesta pienestä naapuriseurakunnasta sekä kokonaiskirkon lähetystyöstä. Hänen on kuitenkin onnistunut luoda ympärilleen toimiva työtiimi, josta suuri

Viron uudelleen itsenäistyminen toi seurakunnat uuden haasteen eteen.

osa on vapaaehtoisia. Vain kaksi on palkattuina työntekijöinä.

Lääne-Nigulan seurakunnassa toimii aktiivinen pyhäkoulu- ja varhaisnuorisotyö: viidestä ryhmästä huolehtii 12 pyhäkoulunopettajaa. Nuorisotyön vastaavalla on apuna oma toimikuntansa, joka järjestää seurakunnassa säännöllisiä nuorten tapahtumia. Rippikoulutyö on jaettu kahteen osaan: 15–18-vuotiaiden nuorten ryhmä ja aikuisten ryhmä toimivat erikseen. Diakoniaryhmän vapaaehtoiset järjestävät kuukausittain viisi kokoontumista kolmessa eri

kylässä, mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan jaetaan myös ruoka- ja vaateapua.

Myös musiikkityö on aktiivista, musiikki-ryhmiä on sekä lapsille, nuorille että aikuisille. Lähetystyöstä vastaa vapaaehtoinen lähetys sihteeri. Lähetyssihteerin tehtäviin kuuluu yhteydenpito lähetteihin, lähettien kirjeiden esittely seurakunnalle sekä lähetystapahtumien ja kouluvierailujen järjestäminen.

Kullakin seurakunnan työmuodolla on oma vastuhenkilönsä. Työntekijäkokouksessa keran kuukaudessa keskustellaan työasioista yhdessä ja laaditaan suunnitelmia eteenpäin.

Kasvunaika vapaaehtoisille

Viron kirkon Lähetyskeskus haluaa tukea seurakuntia maallikkouden vahvistamisessa. Siinä tärkeänä työkaluna palvelee seurakunnille tarjottava seurakuntakoulu Kasvunaika. Kasvunaika on juuri maallikoille suunnattu koulutusohjelma, joka auttaa kasvamaan ja löytämään paikkansa kristittyinä niin yhteiskunnassa kuin seurakunnassa ja antaa siihen tarvittavia tietoja, taitoja ja kokemuksia. Seurakuntakoulua järjestäneet seurakunnat ovat sitä kautta saaneet itselleen hyviä vapaaehtoisia työtovereita.

Tämän vuoden kesäkuussa Tartossa pidetyt kirkkopäivät ja hengellinen laulujuhla oli suuri vapaaehtoistyön ponnistus. Tapahtuman onnistumiseksi olivat vapaaehtoiset nähneet vaivaa lukemattomia työtunteja. Esimerkiksi sadat kuoronjohtajat ympäri maata olivat harjoittaneet laulujuhlan ohjelmistoa lähes koko vuoden, jotta kolmetuhatpäisen yhteiskuoron laulu kajahtaisi samalla nuotilla.

Oli rohkaisevaa, että Tarton kaupunginjohtaja ja Paavalin seurakunnan jäsen Laine Jänes osallistui alusta asti järjestelytoimikunnan työhön ja toimi musiikin ammattilaisena myös yhtenä laulujuhlan kuoronjohtajanakin. Tapahtuman lähestyessä ja aikana tarvittiin paljon palvelumieltä, käsiä ja jalkoja siirtämään tavaroita, rakentamaan opasteita, keittämään kahvia, pesemään vessoja, myymään lehtiä... Ilo hyvin onnistuneesta tapahtumasta oli myös yhteinen.

TIINA VÖSU

Lääne-Nigulan seurakunnan neuvoston puheenjohtaja ja seurakunnan sihteeri sekä Viron kirkon Lähetyskeskuksen koulutussihteeri

Viron kirkon kirkkopäivillä tarvittiin paljon palvelumieltä, esimerkiksi lehtimyynissä.

Viron kirkossa toimii 13 vapaaehtoista lähetys sihteeriä. Kuvassa vasemmalta: Saima Sellak-Martinson Tallinnan Kaarlin seurakunnasta, selin Marika Kerge Lääne-Nigulasta, oikealla Sirje Aavik Simunasta.

"Rakkaus on kaikkein tärkeintä", todistaa José Kaita.

Kuva: Riikka Halme

Entinen sotilas evankelioi omaa kansaansa

"Olen nyt Herran sotilas!" hymyilee José Kaita, 26 vuotta Angolan armeijan riveissä taistellut mies. Pari vuotta sitten hän kohtasi Jumalan ja ryhtyi auttamaan pienessä seurakunnassa.

"Jumala pelasti minut kuolleiden joukosta. Jeesus on kanssani, siksi olen iloinen. Toivoisin niin että kaikki kääntyisivät."

José Kaita toimii Muvandjen kylässä Lubangon seurakunnan paikallishaarassa. Kaita pitää kastekoulua ja on samalla itse oppilaana rippikoulussa. Luterilaisen kirkon piirissä Muvandjessa on nyt 31 miestä, 27 naista, 23 nuorta ja 61 lasta. Vasta pieni osa tästä joukosta on saanut kasteen.

Kaita pitää kastekoulua ja on vasta itsekin käynyt rippikoulun. Kesäkuussa 2005 vihittiin käyt-

töön Muvandjen kappeli, Kaitan isän aikoinaan rakennuttama koulurakennus. Samana päivänä José Kaita konfirmoitiin kahdeksan muun kanssa. Juhlissa kirkko oli täynnä, iloon osallistui lähes 200 ihmistä. Tunnelma oli korkealla, kahden vuoden työ kantaa kauniisti hedelmää. Paikallinen kirkkokuoro lauloi antaumuksella ja Lubangosta tulleet vieraat suljettiin messun jälkeen piiritanssiin. Voi sitä rytmien riemua!

Suuntana kotiseutu

"Minulla ei ollut halua muuttaa synnyinseuduleni, mutta pastorit Halme ja Ndawanapo saivat minut houkuteltua sinne", Kaita kertoo.

"Oikeastaan muutto oli välttämätöntä turvallisuuteni vuoksi, sillä kaupungissa vanhat ystäväni kävivät kimppuuni eräänkin kerran kesken raamattupiirin! Heistä oli aivan hullua että minä, läpimätä ihminen, tutkin Raamattua. He usuttivat perääni prostituoituja ja hakkasivat vaimoani niin että tältä murtui kylkiluu. Maailma Muvandjessa saimme olla rauhassa katkerilta ystävilteni."

José Kaita sai tehtäväkseen evankelioida ihmisiä kotiseudullaan.

"En ole saanut mitään erityiskoulutusta, mutta opetan ja tuon ihmisiä Jeesuksen luo. Uskon, että Pyhä Henki johtaa minua."

Pappisseminaarista sissosotaan

Kaita kuuluu muila-heimoon, jonka keskuudessa kristinusko on levinnyt hitaasti ja vaivalloisesti. Kaitan isä oli katolinen kasteopettaja, ja hän toivoi pojastaan pappia.

"Minut kastettiin katolisessa kirkossa. Kävin ala-asteen katolisessa lähetyksessä ja aloitin opinnot pappisseminaarissa vuonna 1973. Vuonna 1975 puhkesivat levottomuudet, ja seuraavana vuonna astuin MPLA:n armeijan palvelukseen. Vainosin pappeja ja lähetystyöntekijöitä puolueemme marxismi-leninismiin perustuvaa politiikkaa seuraten."

Kaita oli kova sotilas, jolle eivät luoditkaan tuntuneet mahtavan mitään.

"Maaliskuussa 1994 rintaani osui luoti joka olisi tavallisissa oloissa tuhonnut minut. Mutta se kimposi minusta ja räjähti vasta sitten." Kaita sa-

noo näkevänsä nyt että kyseessä oli paitsi hänen käyttämänsä pahat taikavoimat, myös Jumalan suojeleminen.

”Jos kyseessä olisi ollut vain Saatanan voima, minä jatkaisin vielä pimeydessä.”

”Tiesin että Jumala oli olemassa, mutta en uskonut. Sotilaiden päähän mahtui vain verisade. Keskitimme ajatuksemme vihollisen tuhoamiseen voidaksemme itse elää. Oli parasta unohtaa Jumala ja keskittyä tappamiseen.”

Kaikista kovimmille Kaita joutui vihollisen hallitsemalla alueella Cuando Cubangossa. Neljä vuotta epäinhimillistä elämää sisissodassa sai Kaitan rukoilemaan Jumalaa ja tekemään lupauksen.

”Rukoilin ja lupasin palvella Jumalaa jos joskus pääsisin saaretulta alueelta pois. Aikanaan pääsinkin kuin ihmeen kaupalla pois, mutta unohdin lupaukseni vuosiksi.”

Perusteellisen pesun jälkeen

Aikaa myöten armeijaelämä alkoi turhauttaa. Vaikka Kaita sai ylennyksiä ja eteni urallaan, elämä tuntui tyhjältä.

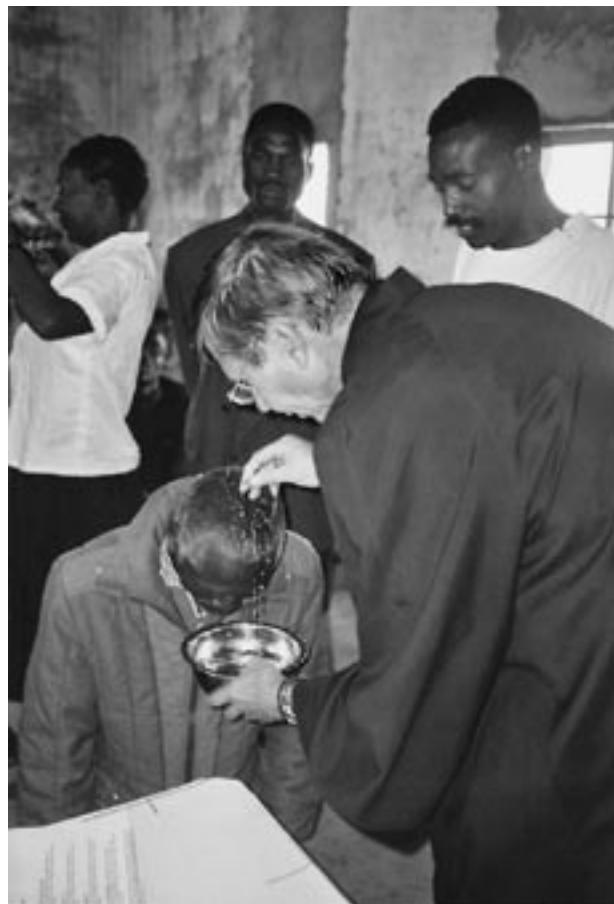
”Elämäni oli kamalaa. Rellestin ja rälläsin. Minulla oli paljon naissuhteita ja viina virtasi.”

Jumalan yhteyteen Kaitaa kutsuivat Lubangon seurakuntaan kuuluvat vapaaehtoistyöntekijät, erityisen sitkeästi Evalina Kangindasta.

”Naiset ne evankelioivat minut! He pysyivät minua kirkkoon, mutta en ymmärtänyt siitä mitään. Poltin vain savukettani ja katsoin himoiten heitä. Lopulta pyysin saada vilkaista Raamattua joka naisilla oli mukana.”

”Kun avasin Raamatun, satuin lukemaan kohdan, jonka muistan vieläkin: 1. Kor. 6:9-10 'Ettekö tiedä että vääräydentekijät eivät saa omakseen Jumalan Valtakuntaa? Jumalan valtakunnan perillisiä eivät ole siveettömyyden harjoittajat eivätkä epäjumalien palvelijat, eivät avionrikkokat, eivät miesten kanssa makaavat miehet, eivät varkaat eivätkä ahneet, eivät juomarit, pilkkaajat eivätkä riistäjät.' Minä olin melkein kaikkea lueteltua! Seurasimme vaimoni kanssa naisia luterilaiseen kirkkoon. Ja sinne minä jäin!”

Kaita kertoo kasteen armoon palaamisestaan:

Kuva: Rikka Halme

Muvandjen kappeli vihittiin käyttöön kesäkuussa. Juhlasa toimitettiin kasteita ja korfirmaatio. Kuvassa kastetta toimittamassa pastori Erkki Halme. Taustalla oikealla José Kaita ja vasemmalla hänen vaimonsa Teresa.

”On kuin minut olisi oikein likaisena pesty runsaassa vedessä, hangattu aivan puhtaaksi. Perusteellisen pesun jälkeen on kevyt olo, illan viileys viipyilee iholla. Tuntuu hyvältä. Minulla oli monia vihamiehiä, jotka nyt ovat ystäviäni. Niistä jotka minua hakkasivat, kolme on nyt kristittyjä. Yksi heistä kysyi viimeksi kun tapasimme olisiko minulla antaa hänelle Raamattua!”

”Meille liikenee hyvin vähän apua seurakunnalta. Lähetystyöntekijät ovat olleet innokkaampia auttamaan. Yritän kantaa oman vastuuni, mutta toivoisin enemmän tukea seurakunnan johdolta.”

”Suomessa on ryhmä joka rukoilee puolestani. Olen hyvin kiitollinen heistä ja pyydän että he jatkaisivat rukoilemista. Pyydän Jumalalta ennen kaikkea että voisin rakastaa ihmisiä, sillä se on tärkeintä. Pyydän, että osaisin puhua ihmisten kanssa ja että saisin aina seurata Jeesusta.”

RIIKKA HALME
kielitetiilijä, Angolan ev.lut. kirkon palveluksessa

Kuva: Veikko Savijoki

”Guds rike måste bli verklighet i människornas värld”, säger Guillermina Chaparro.

Guillermina Chaparro:

För mig är Gud Mor

Kvinnorna i Barinas församling vågar ta upp frågor kring våld i familjen, sexualitet, självkänsla och könsdiskriminering med sin frispråkiga och modiga ”pastora” Guillermina Chaparro. Hon är den venezuelanska lutherska kyrkans första kvinnliga präst.

”Mina föräldrar var fattiga, men mycket arbetsamma. Mor var gatuförsäljare, far murare, en medfödd sociolog och en god lärare. Det är säkert därför, som jag började studera sociologi. Redan tidigt förstod jag att en ojämlig fördelning av resurser är orsaken till den djupa ekonomiska klyftan mellan människor.

Familjen Chaparro hade elva barn, åtta flickor och tre pojkar. Föräldrarna ansträngde sig till det yttersta för att ge barnen utbildning. Nästan var och en av dem har universitetsstudier bakom sig.

Ca 90 procent av Venezuelas befolkning på 25 miljoner lever i fattigdom. Miljöproblem,

”I det katolska Venezuela är
en kvinnlig pastor
en främmande fågel.”

ökande arbetslöshet och kriminalitet och ständiga strejker försvårar livet.

Sociologi stöder teologin

Sociologen Chaparro arbetade åtta år som frivillig i Barinas församling. Området hade djupa sociala problem, många kvinnor födde som väldigt unga och blev sedan ensamförsörjare. Våld i familjerna hörde till vardagen och kvinnornas ställning var svag. Församlingen arrangerade läsklasser och man bekantade sig med folktro och traditionella föreställningar.

Chaparro började studera teologi på Finska Missionssällskapets stipendium i Brasilien.

”I början såg jag mig mera som sociolog än som präst. I det katolska Venezuela är en kvinnlig pastor en främmande fågel. Min katolska familj accepterade mitt val.”

”Det gäller att hålla balansen mellan att vara präst och sociolog. De teologiska studierna har fördjupat min syn på sociologi och mitt teologiska tänkande har utvecklats genom sociologisk forskning”, säger Chaparro, mor till två söner.

”Som yngre beskyllde jag Gud för allt det onda, som skedde i världen. Varför ingriper Han inte? Men Gud har givit den uppgiften åt oss. Guds rike måste bli verklighet i människornas värld.”

Den heliga familjen har berövats sin mor

Av venezolanerna är 96 procent katoliker, två procent protestanter. På 1800- och 1900-talet kom tyska, lättländska, skandinaviska och ungerska invandrare till landet och hämtade med sig sin protestantiska tro.

Den lutherska kyrkan i Venezuela grundades år 1985, då enskilda lutherska kyrkor samman-

slogs. Numera kommer allt flera venezolaner utan emigrantbakgrund med i församlingen. Kyrkan har tio församlingar på sex orter och ett sammanlagt medlemsantal på 2000 personer. Finska Missionssällskapet har arbetat i Venezuela sedan år 1989 och stöder speciellt det spanskspråkiga arbetet.

Feministteologin sprider sig i Latinamerika. Chaparro anser, att kvinnorna, den lidande folkgruppen, behöver en sådan teologi. Det, som de uppfattar som heligt, är helt naturligt en feminin gestalt. Den katolska kyrkan har sin Maria-kult, som representerar Guds mjukare drag. Därför tycks feministteologin inte vara något större problem i den katolska kyrkan i Venezuela.

”Protestanterna har alltid uppfattat Gud som något väldigt maskulint. Till och med Anden uppfattas som maskulin, såväl språkligt som begreppsmässigt. Den heliga familjen, Gud, Sonen och Anden, har berövats sin mor. Jag uppfattar Gud som Modern, som vårdar, bryr sig och är närvarande.”

I Venezuela anses religionen höra till hemmets revir: kvinnorna deltar, männen har delegerat religionen åt kvinnorna.

”Kvinnorna kommer till mig och behandlar frågor som gäller hem och familj. De talar om våld i familjen, sexualitet, bristande självkänsla och könsdiskriminering. I Venezuela har man börjat läsa Bibeln på ett helt nytt sätt. Bibeln är ett verktyg, som hjälper oss att förstå oss själva, så att vi förstår att göra något för vår nästa.”

”Min största glädje som präst är att se att en förändring sker, fast i en endaste en människa.”

ANN-CHRISTINE MARTTINEN

Skribenten är informatör vid Finska Missionssällskapet

Guillermina Chaparro oli SLS:n vieraana lähetysjuhlilla kesällä 2005. Lähetystyöntekijöiden siunaustilaisuuden jälkeen Chaparro osallistui kulkueeseen presidentti Tarja Halosen, piispa Juha Pihkalan ja lähetysjohtaja Seppo Rissasen kanssa.

Guillermina Chaparro:

Minulle Jumala on Äiti

Barinasin seurakunnan naiset uskaltavat keskustella ”pastoransa” kanssa perheistään, väkivallasta, seksuaalisuudesta, itsetunnosta ja sukupuolisesta syrjinnästä. Chaparro on sosiologi ja Venezuelan luterilaisen kirkon ensimmäinen naispastori.

”Vanhempani olivat köyhiä, mutta kovia tekemään työtä. Äiti oli katukauppias, isä muurari, synnynnäinen sosiologi ja hyvä opettaja. Siksi varmaan aloin itse opiskella sosiologiaa. Jo varhain ymmärsin, että räikein syy ihmisten väliseen taloudelliseen kuiluun on epäoikeudenmukaisesti jaettu varallisuus.”

Chaparron perheessä oli yksitoista lasta, kahdeksan tyttöä ja kolme poikaa. Vanhemmat näkivät paljon vaivaa kouluttaakseen heitä. Melkein kaikki opiskelivat yliopistossa.

Noin 25 miljoonan ihmisen Venezuelassa jopa 90 prosenttia asukkaista elää köyhyydessä. Ympäristöongelmat, työttömyys, kasvava rikollisuus

Kaiken ikäiset innostuvat lähetystyöstä

”Räikein syy ihmisten väliseen taloudelliseen kuiluun on epäoikeudenmukaisesti jaettu varallisuus.”

ja koulumaailman jatkuva lakkoilu haittaavat elämää.

Sosiologia tuki teologian opiskelua

Sosiologi Chaparro teki kahdeksan vuotta vapaaehtoistyötä Barinasin seurakunnassa. Aluella oli paljon ongelmia, naiset synnyttivät hyvin nuorina ja jäivät sitten yksinhuoltajiksi, kodeissa oli väkivaltaa ja naisten asema heikko. Seurakunta järjesti lukutaitoluokkia, tutustuttiin kansanuskontoon ja muihin perinteisiin uskomuksiin.

Suomen Lähetysseuran stipendillä Chaparro aloitti teologian opiskelut Brasiliassa.

”Alussa pidin itseäni enemmän sosiologina kuin pappina. Katolisessa Venezuelassa naispastori on outo lintu. Katolinen perheeni kuitenkin hyväksyi päätökseni.”

”Papin ja sosiologin tehtävien välillä on oltava tasapaino. Teologian opiskelu vahvisti sosiologista ymmärrystäni ja teologiselle ajattelulleni oli hyötyä sosiologiasta”, sanoo Chaparro, jonka kolmas rooli on olla kahden pojan äiti.

”Nuorempana syytin Jumalaa kaikesta pahasta, mikä riivasi maailmaa. Ihmettelin, miksei hän puuttunut asiaan. Mutta hän on antanut sen tehtävän meille. Taivaan valtakunnan pitää tulla todelliseksi ihmisten maailmassa.”

Pyhältä perheeltä riistetty äiti

Venezuelalaisista 96 prosenttia on katolilaisia. Protestantteja on noin 2 prosenttia. Maahan 1800-1900-luvuilla tulleet saksalaiset, latvialaiset, skandinaavit ja unkarilaiset siirtolaiset toivat mukanaan luterilaisen ja reformoidun uskon.

Venezuelan evankelis-luterilainen kirkko syntyi vuonna 1985, kun yksittäiset luterilaiset seurakunnat yhdistyivät. Seurakuntiin on nyt

tulossa yhä enemmän venezuelalaisia, joilla ei ole siirtolaistaustaa. Kirkolla on kymmenen seurakuntaa kuudella paikkakunnalla ja noin 2 000 jäsentä. Suomen Lähetysseura on työskennellyt Venezuelassa vuodesta 1989 ja tukee nimenomaan kirkon espanjankielistä työtä.

Feministiteologia voittaa alaa Latinalaisessa Amerikassa. Chaparron mukaan naiset, jotka ovat kärsivä kansanosa, tarvitsevat sellaista teologiaa. Heidän pyhän ulottuvuutensa on luontevasti nainen. Katolisella kirkolla on Maria-kultti, joka edustaa Jumalan pehmeämpiä piirteitä. Siksi feministiteologia ei näytä olevan suurikaan ongelma Venezuelan katolisen kirkon piirissä.

”Protestanteille kuva Jumalasta on aina ollut hyvin maskuliininen. Myös Pyhä Henki on hahmotettu täysin maskuliiniseksi kielellisesti ja käsitteellisesti. Pyhältä perheeltä, joka on Isä, Poika ja Pyhä Henki, on riistetty Äiti. Minä puhun Jumalasta Äitinä, joka hoivaa, huolehtii ja on läsnä.”

Venezuelassa uskontoa pidetään kotiin liittyvänä asiana: naiset osallistuvat. Miehet ovat jättäneet uskonnon naisille.

”Naiset lähestyvät minua pastorina. He puhuvat perheväkivallasta, seksuaalisuudesta, itsetunnot, sukupuolisesta syrjinnästä. Raamattuun on alettu tarttua Venezuelassa aivan uudella tavalla. Se on perustavaa laatua oleva työkalu, joka auttaa meitä ymmärtämään itseämme ja jotta ymmärtäisimme tehdä jotain toisten hyväksi.”

”Suurin iloni pappina on nähdä, että edes yhdessä ihmisessä tapahtuu muutos.”

ANN-CHRISTINE MARTINEN
tiedottaja, Suomen Lähetysseura

TUTUSTUessaan SUUREHKON seurakunnan lähetysaktiivisuuteen yllättyi tavallisten seurakuntalaisten halusta ja innosta osallistua toimintaan.

Seurakunnan monipuolinen toiminta tavoittaa kaikki ikäluokat. Priimusmoottorina saattaa olla osaava ja innostava työalavastaava. Mutta ilman seurakuntalaisten, maallikkojen ja luotamushenkilöiden avointa asennetta lähetystyöhön olisivat tulokset vaatimattomia. Käytän tässä esimerkkinä Järvenpään seurakuntaa.

Kerhot ja leirit lapsille

Kokoamalla toiminnan luetteloksi vaikka ikäjan noudattaen on tuloksena pitkä lista: Lapset ja varhaisnuoret saavat kosketuksen lähetystyöhön päiväkotijärjestö- ja kouluvierailujen kautta. Seurakunnan työntekijöiden lisäksi vierailijoina on nimikkolähettejä tai lähetysjärjestöjen edustajia.

Seurakuntakeskuksessa järjestetään ajoittain lähetysnäyttelyjä, joihin lapsiryhmät tulevat tutustumaan. Varhaisnuorten lähetyskerho kokoontuu säännöllisesti. Kerholla on oma kummilapsi Afrikassa. Lisäksi lapsille on oma kirjekerho, joka kutsuu jäsenensä yhteisiin tapaamisiin.

Vuosittain peruskoululaisille järjestetään retki Lähetysmuseoon Helsinkiin. Kesällä on mummi-kummi-lapsi-leiri sekä uutena satsauksena musiikkipainotteinen lähetysleiri lapsille ja aikuisille. Rippikouluille on järjestetty omat lähetysrastit, joissa paneudutaan lähetystyöhön kysymysten ja tehtävien kautta.

Käytännön tekemistä aikuisille

Työikäiset aikuiset ovat muodostaneet työpajoja, joissa tehdään tuotteita myyjäisiin: naiset tekevät tekstiilitöitä ja miehet puutöitä. Käytännön työ lähetystyön hyväksi antaa hyvän mielen ja saattaa ihmisiä yhteen.

Samaan kategoriaan voi myös laskea miesten valmistaman lähetyslounaan, vaikka tapahtuma on kertaluontoinen vuosittain toistuva urakka. Sekä myyjäiset että lounas kokoavat vuosittain sadoittain seurakuntalaisia ostoksille tai nauttimaan pöydän antimista.

Klassiset lähetyspiirit kokoavat säännöllisesti seurakuntalaisia. Jatkuva huolenaihe on ollut piiriläisten karttuva ikä ja rivien harventuminen. Ihmeellisesti piirit ovat kokoontuneet vuosi vuodelta ja uusia jäseniä tulee uusista eläkeläisistä.

Lähetyspyhät, lähettien vierailut, tulo- ja lähtöjuhlat kokoavat aina uskollisen joukon lähetysihmisiä. Uutta innostusta ja ymmärrystä on tuonut seurakunnan kamarikuoron ja työntekijöiden vie-

Kuva: Pia Tiusanen
Moni vapaaehtoinen palvelee käsillään, vaikkapa kutoamalla myyjäisiin.

railut lähetyskentillä. ”Me kävimme siellä, näimme ja ymmärsimme mitä lähetystyö on.” Oman ryhmänsä muodostavat myös paikkakunnalla asuvat entiset lähetit, joiden läsnäolo on jatkuva todistus siitä, että lähetystyö on meille tavallisille ihmisille annettu tehtävä.

Kirpputorilla tavataan

Huomionarvoisen työpanoksen lähetystyön hyväksi tekee seurakunnan kirpputoriväki. Noin 60 vapaaehtoista toimii yhden työntekijän johdolla tavaroiden lajittelijoina, myyjinä ja kuljetuspalveluna. Kirpputorin tuotosta puolet menee lähetystyölle.

Juuri kirpputorilla tapaan Anneli Silvola, joka on ollut viisitoista vuotta aktiivisesti mukana seurakunnan lähetystyössä.

”Minut saneerattiin alle kuusikymppisenä pois työelämästä, silloin naapuriystäväni tempaisi mukaan lähetyspiiriin.”

”Jo lapsuudestani muistan lähetysompeluseurat kotipitäjässäni Pyhäjoella.”

Kirpputorin lisäksi Annelin tapaa myös keittiössä, leipomassa myyjäisiin.

”Haluan olla avuksi siinä missä voin. Lähetit panevat toimeksi siellä paikan päällä. Me teemme voitavamme täällä päässä. Tiedän, että lähetyskentälle lähteminen ei ole helppoa. Siksi on tärkeää muistaa lähetejä rukouksissa.”

Tänään Anneli Silvola kiteyttää syyn osallistumiseensa: ”Saa tehdä käsillään. Tuntuu, että voi olla avuksi niille jotka vievät sanaa eteenpäin. Mukana olemalla voin käyttää niitä taitoja, joita minulla on. Tästä tulee hyvä mieli ja tapaa paljon ihania ihmisiä.”

CHRISTINE ERIKSSON
tiedotussihteeri, Järvenpään seurakunta

Kylväjä – 30 vuotta ulko- lähetysjärjestönä

Pekka Mäkipää (toim.): Hyvään maahan – kamppailua, kipua, kasvua. Evankelisuterilaisen Lähetysyhdistys Kylväjän lähetysjulkaisu 2004. Evankelisuterilainen Lähetysyhdistys Kylväjä, 2004. 174 s.

Tämä vuodesta 1980 alkaen joka toinen vuosi ilmestynyt kokoomateos on järjestyksessä 13. ja sisältää Evankelisuterilaisen Lähetysyhdistys Kylväjän (jäljempänä: Kylväjä) työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kirjoituksia. Sarjan uusin teos on samalla Kylväjän 30-vuotisjuhlakirja ja valaisee kirkon seitsemästä lähetysjärjestöstä yhden vaiheita alusta nykypäivään, olematta silti varsinainen järjestön historian yhtenäinen esitys. Tällaisenakin se osaltaan täydentää kiinnostavalla tavalla kuvaa suomalaisesta lähetyshistoriasta 1900-luvulla.

Kylväjän syntyminen vuonna 1974 oli osa kriisiä, jonka seurauksena Suomen Evankelisuterilaisesta Kansanlähetystyöstä lähteneet perustivat uuden yhdistyksen. Juhani Lindgren sijoittaa artikkelissaan ”Ylioppilaslähetystyöstä Kylväjään” Kylväjän hengelliset ja lähetyskelliset alkuketket jo 1950-luvulle, opiskelijamaailmassa ilmenneeseen herätykseen ja sen kanavoitumiseen aluksi Suomen Raamattuopiston yhteyksiin. Vähitellen avautui kanavia pohjoismaihin: puhujavieraat Ruotsista ja Norjasta välittivät kohtikävysti lähetysnäyn. Monet opiskelijat kokivat kohdallaan lähetyskutsun. Ylioppilaslähetystyksen pe-

rustaminen vuonna 1964 edisti lähetystyksen opiskelua.

Ylioppilaslähetys lähetti kolme jäsentään vuonna 1966 Englantiin opiskelemaan ja lähtijöille koottiin lähetysrenkaat. Liisa Jakkula (Kingma), Ritva Olkkola (Olkkola-Pääkkönen) ja Kimmo Juutilainen olivat myöhemmin perustetun Kylväjän lähettejä. Vuonna 1967 perustettiin Kansanlähetys, jonne opiskelijaherätys myös suuntautui. Vuoden 1972 lopulta, kriisien kautta, alkoi uuden järjestön tarve tulla ilmeiseksi. Kylväjä perustettiin 1.3.1974 ja rekisteröitiin paria kuukautta myöhemmin.

Kylväjä syntyi ulkolähetysjärjestöksi. Sen tähden kirjassa kotimaisten vaiheiden ja toiminnan lisäksi valaistaan elävästi, mutta varsin lyhyesti hetkittäisiä tapahtumia lähetystyksen työaloilla. Tapahtumissa ovat keskeisellä sijalla Etiopia, Keski-Aasia, Japani, Bangladesh, Etu-Aasia, Tansania, Israel, Mongolia ja Venäjä. Kirjoittajina toimivat Pekka Mäkipää, Juhani Lindgren, Olavi Peltola, Eero Hirvonen, Urpo Kyyhkynen, Ahti Peltonen, Ritva Olkkola-Pääkkönen, Pekka Karvanen, Anna-Maija Uski, Helena Herlevi, Kirsti Fiskaali, Marjatta Airaksinen, Paula Summanen, Erkki Puhalainen, Tapani Pokka, Liisa Kingma, Leena Kaartinen, Hans ja Eva Rönnlund, Eero Hirvonen, Pekka Savolainen, Arja Halttunen, Reijo Huuskonen ja Juha Lemettinen.

Pekka Mäkipää toteaa kirjoituksessaan ”Kohti hyvää maata – Kylväjän tulevaisuudennäkymiä”, että Kylväjä on parhaillaan käymässä läpi sukupolvenvaihdosta. Tulevaisuudessa keskeisinä tavoitteina ovat lähettien lähettäminen ja työ siellä, missä ei ole saatu mahdollisuutta kuulla ja ymmärtää evankeliumia. Kysymys on työstä siellä, missä Kristusta ei vielä tai enää tunneta. Mäkipää pitää merkittävänä erityisesti sitä, tunnustaako kirkko järjestöjen välityksellä tehdyn työn kirkon omaksi työksi.

Kirjan lopusta löytyy Kylväjän

Ylioppilas-
lähetystyksen
perustaminen
vuonna 1964 edisti
lähetystyksen opiskelua.

lähetystyöntekijähistoriikki, jossa 184 nimeä esiintyvät maittain ja alueittain: Etiopia, Keski-Aasia, Japani, Etu-Aasia, Bangladesh, Tansania, Sudan, Israel, Venäjä, Mongolia ja Venäjä. Luettelosta saa käsityksen myös Kylväjän vuosittaisista lähetystyöntekijäresurssien maakohtaisista painopistealueista. Erikseen on luettelo Kylväjän työntekijöistä kotimaassa 1974–2004. Luettelosta käy vuosikohtaisesti ilmi Kylväjän hallitus, yhdistyksen johto, lähetysosasto, kotimaanosasto, koulutus, tiedotus, talous ja hallinto.

Kirjan 16 sivun kuvasivusto teksteineen – tosin valitettavasti enimmäkseen ilman kuvan ottamisen vuosilukua – elävöittää kerrontaa. Kokonaisuutena kirja tarjoaa hyödyllistä aineistoa suomalaisen lähetystyön historian kokonaisuuden hahmottamiseen.

TIMO VASKO
missiologian dosentti

Yleisteos ihmis- oikeuksien ja islamin ongelmalli- sesta suhteesta

Kristiina Kouros & Susan Villa (toim.): Ihmisoikeudet ja islam. Like, 2004. 378 s.

Tämä merkittävä kokoomateos on ensimmäinen ihmis-
oikeuksia ja islamia käsittelevä laaja suomenkielinen yleisteos. Teoksen ilmestyminen sinällään on tietty ajan merkki ja ilmaus

välttämättömyydestä suomalaisen yhteiskunnan avautua tälle kansainväliselle keskustelulle. Kansainväliseen teoksen kirjoittajakuntaan kuuluu 24 henkilöä, sekä kristittyjä että muslimeja ja heistä monet ovat alansa tunnettuja tutkijoita.

Teoksen toimittajat Kristina Kouros ja Susan Villa aloittavat osuvasti johdannon Iranin islamilaisen tasavallan presidentin Sayyid Mohammad Khatamin silloittavalla virkkeellä: ”Yksi uskonnollisia yhteisöjä vaivaava vitsaus, joka valitettavasti on ajoittain vaivannut myös islamilaista maailmaa, on väärinkäsitys siitä, että uskonnon olemassaolon myötä ihminen ei tarvitse järkeä.”

Tämän avauksen myötä ilmaistuaan teoksen tarkoitus: johdattaa lukija tutkimusmatkalle tietoon islamin ja ihmis-
oikeuksien suhteesta. Tehtävä on epäilemättä haasteellinen – onhan tässä lähtökohtana esillä Koraaniin perustuvana käsitys, jonka mukaan kaikki oikeudet ovat peräisin Allahilta, eivätkä ihmiset voi luoda oikeuksia. Näin ollen ei voisi olla olemassa kansainvälisistä ihmis-
oikeussopimuksista johdettavia oikeuksia. Olisi vain Koraaniin perustuvia etuoikeuksia ja velvollisuuksia.

Käytännössä kuitenkin min-
kään islamilaisen maan yhteis-
kuntajärjestys ei rakennu vain islamilaisen lain kautta. Nykyaikaiset haasteet ovat jatkuvasti vaatineet uutta lainsäädäntöä, eikä islamilaisia periaatteita ole aina ollut helppoa löytää sen perustaksi.

Johdannossa käsitellään myös fundamentalismin ilmenemistä eri uskonnoissa. Fundamentalismi yhdistää, kuten YK:n konferenssissa Kairossa vuonna 1994: Vatikaani, Saudi-Arabia ja Sudan yhdessä vastustivat naisten lisääntymisoikeuksiin, ehkäisyyn ja aborttiin liittyneitä vaatimuksia.

Kirjan tavoitteena on ihmis-
oikeuksien edistäminen ja siihen tarvitaan monenlaisia lähestymistapoja. Tällöin tarkasteluun tu-

levat yhteiset arvot, joita esiintyy islamissa ja kansainvälisissä ihmis-
oikeuksissa. Tästä lähtökohdasta ne eivät ole sovittamattomasti ristiriidassa ja yhteisiä arvoja korostamalla voidaan edistää kansainvälisten ihmisoikeuksien toteutumista islamilaisissa maissa.

Teos on jaettu seitsemään osaan ja jokainen niistä sisältää suuren määrän yksityiskohtaista informaatiota ihmis-
oikeusproblematiikasta. Seuraavassa esitellen kaikki seitsemän osaa.

I Useat uskonnot, yhteiset ihmis-
oikeudet. Jari Pirjola, Martin Scheinin ja Jaakko Hämeen-Anttila valaisevat ihmis-
oikeuksien ja islamin historiallisia taustoja, perusteita ja ihmis-
oikeuksien ja uskontojen suhdetta yleensä. YK:n tilastojen mukaan yli miljardi ihmistä elää köyhyydessä alle eurolla päivä ja kuitenkin ihmis-
oikeusjulistuksen mukaan jokaisella on oikeus elintasoon, joka on riittävä.

Teos johdattaa
lukijan tutkimus-
matkalle tietoon islamin
ja ihmis-
oikeuksien
suhdesta.

Ihmisoikeusajattelun läpi-
murto tapahtui Pohjois-Ame-
rikassa ja Euroopassa. Mutta ovatko universaalit ihmis-
oikeudet vain länsimaisen kulttuurin tuote? Kristillisessä perinteessä ihmis-
oikeuksien uskonnollisena ja eettisenä lähteenä on pidetty Vanhassa testamentissa esiintyvä käsitys siitä, että Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen ja ihmisen vahingoittaminen on rikos. Vallitseeko ihmis-
oikeusasioissa ristiriita uskonnon tai kulttuurin kanssa? Onko länsimaisella individualismilla, demokratialla ja oikeusvaltioajattelulla oikeastaan merkitystä ja sijaa esimerkiksi islamilaisessa, japanilaisessa tai hindulaisessa kulttuurissa?

II Islam – yksi uskonto, monet tul-
kinnot. Luku sisältää Mika Las-

sanderin, Irmeli Perhon, Aini Linjakummun ja Sylvia Akarin artikkelit. Tällöin käsitellään globaalin islamin leviämisen vaiheita: ensimmäisen näistä sijoittuu noin vuosiin 630–750. Nykyään pelkätään Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa Intian, Indonesian, Pakistanin ja Bangladeshin muslimiväestö yhteensä on noin 682 miljoonaa. Kun Barrett & Johnson & Crossing (2005) arvioivat muslimien määräksi noin 20 % maailman väestöstä eli 1,3 miljardia ihmistä, arvioi tästä poikkeavasti Lassander muslimien määrän huomattavasti suuremmaksi: noin neljäsosa maailman väestöstä, eli 1,5–1,7 miljardiksi (s. 61). Muita luvun teemoja ovat shari’a, islamilainen laki, islamilainen radikalismi ja fatwa (mainiten online-fatwasivuja).

III Islam ja ihmis-
oikeudet. Mohammad Saeed Bahmanpour, Heikki Palva, Kristiina Kouros ja Jarna Petman valaisevat artikkelissaan muun muassa ihmis-
oikeusjulistuksia. Tällöin pohditaan niiden yleismaailmallisuuden ja vaihtoehtoisuuden ongelmia, islamilaisia ihmis-
oikeusjulistuksia ja Jumalan säätämystä. Tekstissä käsitellään islamilaista Kairon ihmis-
oikeusjulistusta vuodelta 1990, YK:n ihmis-
oikeusjärjestelmää ja 56 islamilaisen valtion suhtautumista YK:n ihmis-
oikeusjulistuksiin sekä jumalan-
pilkkaproblematiikkaa ja islamia Euroopassa.

IV Naiset islamissa, islam naisissa. Tässä osassa tarkastellaan naisten oikeuksia islamissa. Kirjoittajina ovat Sylvia Akar, Kristiina Kouros, Tuula Sakaranaho, Kata Luopajarvi ja Hassan Gubara Said. Pohdittaviksi tulevat islamilainen naiskuva, naisten ihmis-
oikeudet, huivinkäytön problematiikka, niin sanotut kunniamurhat perheväkivallan muotona ja naisen emansipaatio uskonnon ja perinteen valossa.

V Eurooppalainen islam. Tässä yhteydessä valaistetaan muslimien muuttoliikkeen vaiheita Euroop-
paan, islamin organisoitumista Suomessa, ympärileikkauk-
se-

Kirjan tavoitteena on ihmisoikeuksien edistäminen ja siihen tarvitaan monenlaisia lähestymistapoja.

rinnettä, avioliittoa, islamiin kääntymistä, ja somalialaisten vaiheita Suomessa. Kirjoittajina ovat Tuula Sakaranaho, Tuomas Martikainen, Isra Lehtinen ja Marja Tiilikainen. Euroopassa arvioidaan olevan noin 30 miljoonaa ja Suomessa 25 000-30 000 muslimia (s. 214, 218).

VI *Unelmia islamilaisesta valtiosta*. Tämä osa luotaa islamilaisen maailman unelmaa toteutumattomasta haaveesta saada aikaan islamilainen valtio. Aluksi tarkasteltavana on maailman suurin muslimivaltio Indonesia, jonka yli 220-miljoonaisesta väestöstä yli 80 % on islaminuskaisia. Problematiikkana on islamin, valtion ja islamilaisen valtion välinen suhde. Muina tarkasteltavina kohteina ovat Palestiinan itsehallintoalue, Balkanin valtioiden tilanne, Jemen, ja Keski-Aasian neuvostotasavaltojen seuraajavaltiot. Tässä runsaasti uutta informaatiota tarjoavassa luvussa kirjoittavat Leena Avonius, Susan Villa, Nina Suomalainen, Susanne Dahlgren ja Yaacov Ro'i.

VII *Sivilisaatioiden dialogi*. Miten ihmisoikeuksien ja uskonnon suhde voitaisiin ratkaista? Onko tähän avaimena poliittinen keskustelu? Miten voi sivilisaatioiden välinen dialogi – julistihan YK vuoden 2001 sivilisaatioiden välisen dialogin vuodeksi? Tarkasteluun tulevat dialogi ihmisoikeuspolitiikan keinona, monenlaiset taustaoletukset, ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteen parantaminen aidossa keskustelussa, Suomen ja Iranin ihmisoikeusdialogi sekä Helsinki-prosessi. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon arkkipiispan ja kirkon islamityöryhmän Lähi-itään suuntau-

tuva laajaa dialogitoimintaa ei tässä yhteydessä todeta, mitä on pidettävä Outi Korhosen ja Erkki Tuomiojan kirjoittaman jakson puutteena.

Kriittinen lukija jää kaipaamaan alaviitteitä lähteisiin tai kirjallisuuteen. Kokoomateoksen lopussa ei ole asiasanaluetteloa, mikä selvästi vähentää kirjan käyttökelpoisuutta. Sen sijaan tekijäesittely ja kutakin seitsemää osaa koskeva valaiseva kirjallisuusluettelo ovat kirjan lopussa. Uusinta tärkeää tutkimusta kuitenkin puuttuu luettelosta, esimerkiksi: Bat Ye'or: Islam and Dhimmitude. Where Civilizations Collide. Associate University Press, Granbury 2002. Bat Ye'or: The Decline of Eastern Christianity under Islam. From Jihad to Dhimmitude, Seventh – Twentieth Century. Associate University Press, Granbury 2002 (4th). Parhaillaan keskustelua käydään myös Eurabia-termistä, esimerkiksi Niall Ferguson: The New York Times, April 4/2004.

TIMO VASKO
missiologian dosentti

Ihmisoikeudet ja kirkon missio

Mari Pöntinen & Mikko Helminen: Oikeus uskoon, toivoon ja rakkauteen. Ihmisoikeudet ja kirkon missio. Suomen Lähetysseura, 2005. 242 s.

Oikeus uskoon, toivoon ja rakkauteen. Ihmisoikeudet ja kirkon missio -teos tarjoaa oivan täydennyksen suomenkielisiin ihmisoikeusjulkaisuihin käsitellessään seikkaperäisesti ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja velvollisuuksiin kuuluvia teemoja kirkon kokonaistehtävän ja tässä yhteydessä erityisesti lähetystyön näkökulmasta. Lähetystyössä kristilliseen arvopurustaan nojaava yhteis-

kunnallinen toiminta sisältää eri puolilla maailmaa lukuisia ihmisoikeusproblematiikkaan kuuluvia kosketuspintoja, jotka teoksessa tulevat lähempään tarkasteluun.

Suomen Lähetysseuran (SLS) teos on uuden julkaisusarjan ensimmäinen teos *Kurkistus – Kansainvälisen työn koulutuspalvelujen julkaisuja 1* ja epäilemättä toimii näin suunnan näyttäjänä kirkon koko lähetystyölle. Esipuheessa Eeva Kemppi-Repo viittaa SLS:n jo vuonna 2000 hyväksyttyyn ihmisoikeuksien toimintaohjelmaan *Ihmisoikeudet lähetystyössä*. Mainittua toimintaohjelmaa kirjassa ei kuitenkaan ole luetavissa esimerkiksi liitteenä.

Artikkelikokoelma sisältää 14 asiantuntevaa ”kurkistusta” ihmisoikeuskysymysten maailmaan. Tällöin kirjoittajat edustavat kannanotoissa itseään. Kuitenkin monet heistä ovat toimineet SLS:n lähetystyöntekijöiden kouluttajina kirkon ulkomaiseen työhön. Siinä lähetystyöntekijät yhteistyökirkkojen kanssa kohtaavat tämän päivän realistisen todellisuuden, jossa koko maailman ongelmat ovat läsnä oikeudenmukaisuutta edistäviin muutoksiin haastavina.

Mari Pöntisen laatiman kirjan teemoja valaisevan johdannon jälkeen lukija pääsee sisälle yksityiskohtaisiin teemoihin. Kirja sisältää seuraavat artikkelit: Risto Ahonen: Ihmisoikeudet missiologisessa keskustelussa. Gunvor Lande: Naisnäkökulma ja ihmisoikeudet mission tulevaisuuden määrittäjinä. Pirkko Lehtiö: Raamatun kertomukset

”Jokaisella ihmisellä on ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus.”

Artikkelikokoelma sisältää 14 asiantuntevaa ”kurkistusta” ihmisoikeuskysymysten maailmaan.

aasialaisten naisten kontekstuaalisissa tulkinnassa. Israel Selvanayagam: Laupiaasta samarialaisesta ihmisoikeusaktivistiksi – Intialainen näkökulma vapautuksen teologiaan. Elina Vuola: Onko vapautuksen teologia kuollut? Globalisaatiokritiikki, köyhyys ja talous Latinalaisessa Amerikassa. Kirsi ja Reijo Leino: Kirkko humanitaarisen kriisin keskellä. Tapio Leskinen: Kansainvälinen avustustoiminta ja ihmisoikeuskysymykset. Mikko Reijonen: Uskonnonvapaus ihmisoikeutena. Heikki Palva Ihmisoikeudet islamin viitekehyksessä. Mikko Heininen: Esi-isämme gallialaiset? Koulujärjestelmän kehitys Senegalissa siirtomaa-ajalta 2000-luvulle. Minna Saarema-Maunumaa: Oikeus omaan kieleen – Kielelliset ihmisoikeudet kirkon kansainvälisessä työssä. Emmanuel Jacob: Jumalallinen oikeudenmukaisuus ja oikeus ihmisyyteen. Eeva Kemppi-Repo: Ekumeeninen lähetysliike ja rasismien vastustaminen. Clement John: Katsaus KMN:n kansainvälisten asiain komission ihmisoikeusagendaan.

Liitteitä on kaksi: 10.12.1948 peräisin oleva YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja seikkaperäinen luettelo kirjoittajista. Kirjan teemat ovat ajankohtaisia ja niitä on hyvä aineistoina käyttää ja työstää eri yhteyksissä.

Mainittakoon tässä vielä YK:n ihmisoikeuksien julistuksen 18. artikla: ”Jokaisella ihmisellä on ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus; tämä oikeus sisältää vapauden uskonnon tai vakaumuksen vaihtamiseen se-

kä uskonnon tai vakaumuksen julistamiseen yksin tai yhdessä toisten kanssa, sekä julkisesti että yksityisesti, opettamalla sekä harjoittamalla hartautta ja uskonnollisia menoja.” (Julkilausuman käännös on Suomen hallituksen vahvistama <http://www.unhchr.ch/udhr/lang/fin.htm>).

Julistuksen hyväksymisen puolesta äänesti 48 valtiota. Yksikään äänestyskeseen osallistunut valtio ei äänestänyt hyväksymistä vastaan, mutta kahdeksan pidättyi äänestämästä.

TIMO VASKO
missiologian dosentti

Islamin ilmoitus-teologian perusteita sunnalaisesta näkökulmasta

Ari Hukari: Islam, ilmoitus ja historia. Abul A'la Mawdudin ja Fazlur Rahmanin Koraanin ja tradition tulkinta. STKSJ 244. Suomalainen teologinen kirjallisuusseura, 2005. 422 s.

Ari Hukarin väitöskirja on kauden hedelmä hänen jo 1980-luvulla alussa alkaneesta ja jatkuvasti syvenneestä kiinnostuksesta islamiin Lähi-idässä, jossa hän työskenteli useita vuosia Suomen Lähetysseuran ja yhteistyökirkkojen palveluksessa.

Selkeässä ja helpopolukuisessa tutkimuksessa Hukari tarkas-

telee ilmoituksen ja historian suhdetta kahden pakistanilaisen islamilaisen teologin, Abul A'la Mawdudin (1903-1979) ja Fazlur Rahmanin (1919-1988) ajattelussa. Mawdudi lukeutuu sunnalaiseen fundamentalismiin, joka reagoi historian haasteisiin normatiivisesti kun taas Rahman lukeutuu sunnalaiseen modernismiin ja reagoi historian haasteisiin kulttuuriin sopeutuvasti.

Näiden kahden tulkintatradition analysoiminen ja vertaaminen auttaa lukijaa ymmärtämään nykyislamia. 1900-luvulla fundamentalistit ja modernistit löysivät monenlaisia syitä siihen, että islamin maailma oli jälkeenyäännyt ja suorastaan pysähtynyt. Tutkimuksessa tilanteeseen löydetään sisäisiä ja ulkoisia syitä. Tällöin ilmoituksen ja järjen suhde tulee välttämättä tarkasteluun. Molemmat vastustavat islamin mystifioimista. Mawdudin ajattelussa ilmoitus on järjen yläpuolella. Usko pohjautuu ilmoitustietoon. Rationaalisuus on ilmoitukselle alisteista.

Rahmanin ajattelussa puolestaan ilmoitus ja järki ovat rinnakkaisia. Ilmoitus on etiikkaa ja älyllinen haaste. Ilmoitusta on tulkittava luovalla tavalla ajassa ja paikassa. Rahmanin mukaan kyyttömyys soveltaa tieteen tuloksia islamilaiseen koulutukseen johti tilanteeseen, jossa islam ei uudistunut. Hän sekä havaitsee länsimaisen tieteen tuloksia että puolustaa islamia historiallisena ilmoitususkontona. Mawdudi on eri linjoilla ja torjuu rationaalisen epäilyn ja historiallis-kriittisen lähestymistavan eikä voi mitenkään hyväksyä Koraanin historiallis-kriittistä tarkastelua. Jumalallista Koraania hän pitää totena, vaikka se olisi ristiriidassa historian kanssa. Mawdudi ja Rahman käsittävät Koraanin Jumalan sanaksi, joka on auktoriteetti ja jumalallista ilmoitusta. Islamin pysähtyneisyyteen vika löydetään ei islamista eikä Jumalasta vaan muslimista itsestään. Hukari kiteyttää näkemysten eron: Mawdudi tulkitsee histori-

Kahden tulkintatradition vertaaminen auttaa lukijaa ymmärtämään nykyislamia.

On välttämätöntä pystyä ymmärtämään toisen osapuolen käyttämän kielen merkityssisältöjä.

aa uskonnollisesti, Rahman tulkitsee uskontoa historiallisesti.

Hukarin tutkimus antaa hyviä tiedollisia välineitä valvutu- neille kristityille nykyiseen vuoropuheluun muslimien kanssa myös Suomessa. Tällöin on välttämätöntä pystyä ymmärtämään toisen osapuolen käyttämän kielen merkityssisältöjä. Sillä on suuri painoarvo myös silloin, kun kristitty haluaa esittää evankeliumin mahdollisimman ymmärrettävällä tavalla muslimille. Vaikka kummallakin taholla on käytössä samoja sanoja, niillä on monesti hyvin erilaiset merkityssisällöt. Hukarin kirja tarjoaa oivan mahdollisuuden islamilaiseen ajatteluun perehtymiseen.

TIMO VASKO
missiologian dosentti

Kun uskonnot eivät kohtaa

Video: Kohtaamisia - tiellä islamin ja kristinuskon vuoropuheluun
Käsikirjoitus:
Jouko Marttinen.
Tuottaja: Suomen Lähetysseura, 2004.
Kuvaus ja editointi: Veikko Ruohotie, Media Vision Oy.

Jouko Marttisen käsikirjoittama ja Suomen Lähetysseuran tuottama dokumentti *Kohtaa-*

misia - tiellä islamin ja kristinuskon vuoropuheluun antaa välähdyksen siitä, miten vaikeaa uskontojen välinen dialogi on. Alun perin sopuisasti alkanut muslimien ja kristittyjen yhteiselo on satojen vuosien kuluessa muuttunut veriseksi sodaksi. Dokumentissa eri asiantuntijat pyrkivät valottamaan ristiriitojen syitä ja seurauksia, mutta kenelläkään ei ole vastausta siihen, miten aito dialogi uskontojen välillä todellisuudessa onnistuisi.

Marttinen antaa puheen- vuoron niin kristityille kuin muslimillekin. Haastateltavina on koulutettuja ja vähemmän fanaattisesti uskontoonsa suhtautuvia yliopiston opettajia ja uskonnollisia johtajia. Olisi kuitenkin ollut mukava kuulla myös uskontoonsa enemmän tunteella suhtautuvien mielipiteitä, molemmista uskonnoista kun löytyy myös fundamenta- listeja. Lisäksi uskontodialogiin liittyvät kysymykset olisi voitu nostaa laajempaan yhteiskun- nalliseen kehykseen ja haasta- teltavina olisi voinut olla myös eri maiden yhteiskunnallisia vaikuttajia.

Uskontojen väliset ristiriidat juontavat dokumentin mukaan juurensa jo siirtomaavallan ajoilta. Vaikka siirtomaita ei enää ole, asenteet eivät silti ole muu- tuneet. Eurooppalaiset näkevät yhä muukalaiset pelottavina. Toisaalta vuoropuhelua vai- keuttaa muslimimaissa uskon- non opetuksen ja todellisuuden välillä vallitseva syvä kuilu. Mo- derni, moniarvoinen läntinen yhteiskunta tukeutuu muslimimaihin satelliittikanavien ja markkinavoimien välityksellä, mutta silti Koraania pitäisi tulkit- ta täsmälleen samoin kuin tuhat vuotta sitten.

Dokumentissa tuodaan esiin, miten uskontodialogin avulla pyritään ymmärtämään toisia uskontoja ja näkemään niiden kautta myös oman uskonnon ainutlaatuisuus. Monet puheen- vuorot dokumentissa keskitty- vät kristittyjen ja muslimien

Asiantuntijat pyrkivät valottamaan ristiriitojen syitä ja seurauksia.

yhteisten piirteiden ja saman- laisuuden kuvaamiseen. Mo- lemmat uskonnot korostavat samanlaisia arvoja, esimerkiksi rakkautta, suvaitsevaisuutta, armoa ja ystävyyttä. Sen lisäksi molempien uskontojen juuret ovat juutalaisessa perinteessä. Äärimmilleen vietynä dialogi kuitenkin tuottaa myös sellaisia yhtäläisyyksiä, joita kaikki kris- tityt eivät allekirjoittaisi.

Esimerkiksi tohtori Mu- hammad al-Habashin ajattelu muistuttaa erehdyttävästi Pa- kilan seurakunnan papin Antti Kylliäisen ajatuksia. Molempien mielestä uskonnon pitäisi mu- kautua nykyajan vaatimuksiin. al-Habashin mukaan uskon- noissa ei ole olennaisia eroja, sil- lä tärkeää on vain se, kuka pyrkii pahaan ja kuka hyvään. Sen li- säksi Jumalan luo johtaa useam- pi kuin yksi tie. al-Habash edus- taa minulle sitä uskontodialogin muotoa, joka ei johda vieraiden uskontojen ymmärtämiseen, vaan oman uskonnon erityis- laatuisuuden kadottamiseen. Muutamien hajanaisesti leikat- tujen kommenttien perusteel- la on tietenkin vaikea saada täsmällistä kuvaa al-Habashin ajattelusta. Dokumentin päät- tää professori Hans-Olof Kvistin realistinen arvio uskontodia- login edistymisestä: "Olemme päässeet ensimmäisen vaiheen ensimmäiseen vaiheeseen." Siltä tosiaan näyttää.

EVELIINA KORPELA

Kuva: Jaakko Antila

Mikä mättää ja mikä rokkaa lähetystyössä, kysyttiin OL:n paneelissa, johon osallistuivat muiden muassa (vas.) Martti Asikainen, Pekka Mäkipää, Brita Jern ja Markku Laine.

Lähetystulen sammuttamista vai kirkon tehtävän kirkastamista?

"Puhe lähetystyön kirkollistamisesta on lähe- tystulen sytyttämisen sijasta sangollinen vettä kytevälle nuotiolle", tiivisti kantansa Kylväjän lä- hetysjohtaja Pekka Mäkipää paneelikeskustelus- sa, jonka Opiskelijoiden lähetysliitto (OL) järjesti huhtikuussa 2005 otsikolla "Lähetys – yhteinen asiamme?". Eri lähetysjärjestöjen edustajilta kysyttiin, mikä mättää ja mikä rokkaa luterilaisen kirkon lähetystyössä.

Asetelma muodostui tutuksi: lähetysjohtaja Brita Jern (SLEF), toiminnanjohtaja Seppo Suo- kunnas (SLEY) ja kotimaantyön johtaja Matti Korpiaho (SANSA) pitivät Mäkipään tavoin ny- kyistä lähetysjärjestömallia pääosin hyvänä. Ko- timaanosaston johtaja Markku Laine (SLS) taas painotti uudistusten tarvetta ja kirkon vastuuta lähetyksestä. Pipliaseuran edustaja, apulaispää- sihteeri Martti Asikainen ei ottanut keskustelussa kantaa lähetystyön kirkollistamiseen.

MuM, teol. yo Samuli Korkalaisen johtamas- sa paneelissa nykyinen lähetysjärjestömalli sai odotetusti useimpien järjestöjen edustajien kan- natuksen. Loppupuheenvuorona kuultiin kui- tenkin vielä kirkon keskushallinnon edustajan näkökulma lähetystyön kehittämiseen. Kirkon lähetys sihteeri Hannu Paavola piti ongelmallise- na, että Kirkon Ulkoasiain Osastolla ja Kirkon ul- koasiain neuvostolla ei ole lähetystyötä koskevaa mandaattia vaan se on pelkästään lähetysjärjes- töillä. Hän peräänkuuluttikin lähetysjärjestöiltä

Kuva: Jaakko Antila

Paneelikeskustelu kokosi kiinnostuneita salin täydeltä.

"suhteellisuudentajua ajatellen omaa kutsumus- ta ja kirkon kaikenkattavaa kutsumusta".

Keskustelussa puututtiin myös muihin lähe- tystyön haasteisiin, kuten ongelmiin työnteki- jöiden löytämisessä. Markku Laine näki syynä ongelmiin enemmänkin lähetystyön rakenne- muutoksen kuin innostuksen laskun: nyt työ- hön tarvitaan nimenomaan kirkon työntekijöi- tä. Hän kertoi myös odottavansa, milloin seu- rakunnat alkaisivat nähdä omana lähettinään myös afrikkalaisen tai aasialaisen lähetin. Seppo Suokunnas painotti pitkien virkavapaiden tärke- yttä, ettei työpaikan menettämisen pelko estäisi lähetystyöhön lähtemistä.

JAAKKO ANTILA
teol. yo, OL:n Lähetin-lehden päätoimittaja

Maallikkous – voimavarana ja varaventiilinä!

Maallikkous – mikä otsikko, tulikohan luvattua liikaa! Mutta tunnollisena ja vastuuni kantavana olen antanut asian hautua. Ilmeisesti se on painanut, koska niin monta maallikkosanaa on tullut korviini ja silmiini hyvin eri yhteyksissä. – Maallikko vapaaehtoisena ja tärkeänä jäsenenä seurakunnassaan, luottamusmiehenä ja naisena kantamassa vastuuta kirkostamme. Maallikko-saarnaaja Jumalan sanan julistajana, maallikko ammattiosaajan vastakohtana, amatööriinä luomassa uusia linjauksia ilman ammatilaisen rasitetta. Minkä takin otan maallikkona vai mahdunko niistä mihinkään!?

Kun tutkaillaan sanaa sen ensimmäistä merkityksestä ”seurakunnan jäsen, joka ei ole pappi”, olen omassa seurakunnassani maallikko lähetystyöhön siunattuna. Nimikkoseurakunnissa olen lähetystyöntekijänä ja hyvän sanoman, evankeliumin, sanasaattajana ammatilainen, maallikkouden toisen merkityksen vastakohta. Itse koen itseni maallikoksi sanan kummassakin merkityksessä.

Mutta kanssaihmistien, ja erityisesti sukulaisieni mielestä lähetystyöntekijänä olen pappia pahempi. Olen saanut omituisen ”heinähatun” leiman, jonka läsnä ollessa kieli siistyy ja puhe hiljenee. Muistan, kuinka mummon kanssa kuljimme rukousilloissa ja telttakokouksissa palopuheita kuuntelemissa ja kuinka hänetkin leimattiin omituiseksi. Tämä omituinen, rakas ihminen avasi minulle tien, jota edelleen kuljen, maallikkona.

Lähetyskentällä olen maallikko ja ei-ammattilainen, ”amatööri” lähes kaikessa mitä olen ja teen. – Olen vieraan kirkon jäsen, jossa koskaan en täysjäseneksi opi ja olen vieraassa maassa

vieraan kulttuurin keskellä, josta opin sen veran, että en enää kotimaassani ole kotona. Elän todeksi sanat ”ei sinulla ole täällä vakituista asuinsijaa...”

On kuin Afrikan köyhien varjot kulkisivat mukani, muistuttaisivat olemassaolostaan. Tomumajani tuo mieleen toiset arvot kuin minkä kanssa koto Suomessa elämme. Sen toisen maailman, jossa suurin osa ihmiskunnasta elää, tai oikeammin pysyy juuri ja juuri hengissä – lyhyen aikaa. Ihmiset näkevät jonkinlaisen pyhimyksen kehän, enkä ole kuitenkaan oikein mitään – maallikko, amatööri, ”ei-ammattimies” Jumalan valtakunnan työssä.

MARJA-LEENA SALIN

Kansanterveystieteiden tohtori ja Suomen Lähetysseuran Etiopian lähetti. Hän on työskennellyt Afrikassa 30 vuotta muun muassa yhteisön kehittämishankkeissa, tutkijana ja yliopiston opettajana.

Ekumeeninen lähetyspyhä

sunnuntaina 9. lokakuuta
2005 teemalla ”Sovinto lähetyksessä” (2. Kor. 5:20).

Suomen Lähetysneuvosto valmistaa materiaalin kristittyjen yhteistä lähetyspyhää varten.

www.lahetysneuvosto.fi

Lue lisää lähetystyöstä ja kansainvälisestä diakoniasta

Lähetystyö on osallistumista kolmiyhteisen Jumalan jatkuvaan pelastavaan työhön maailmassa. Seurakunnat tekevät työtä yhdessä kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun kanssa. Tutustu lähetysjärjestöjen toimintaan ja lue lisää ajankohtaisia asioita kansainvälisestä diakoniasta internetistä:

Suomen Lähetysseura: www.mission.fi
Suomen Ev. lut. Kansanlähetys: www.sekl.fi
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys: www.sley.fi
Svenska lutherska Evangeliföreningen i Finland: www.slef.fi
Ev. lut. Lähetysyhdistys Kylväjä: www.flom.fi
Suomen Pipliaseura: www.bible.fi
Radiolähetysjärjestö Sanansaattajat: www.sansa.fi
Kirkon Ulkomaanapu: www.kua.fi
Kirkon lähetystyön keskus www.evl.fi/kkh/kuo/klk

Ikkuna islamiin –kurssi vuonna 2006 (2 op)

Kurssi kirkon työntekijöille, uskonnonopettajille ja kansainvälisessä työssä toimiville kirkon työntekijöille.

Sisältö: Kurssilla tarkastellaan islamin ja kristinuskon kohtaamisen perusteita, edellytyksiä ja vaiheita sekä islamin peruspiirteitä. Kurssin teemoihin kuuluvat islamin monimuotoisuus ja teologia, kansanislam ja tapakulttuuri, kristinuskon ja islamin kohtaaminen ennen ja nyt sekä perhekasitys, avioliitto ja muut elämänkulkuun ja islamin vuotuisen juhlaalenterin sisältävät painopistealueet.

Toteutustapa: 2 seminaaria

I seminaari 12.-13.5.2006 Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää

II seminaari 24.-25.11.2006 Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää.

Oheislukemisena aihepiiriin ennen ja seminaarijaksojen väliaikana oman valinnan mukaan esim. Jaakko Hämeen-Anttila: Islam-taskusanakirja ja Islamin käsikirja
Lähetysteologinen Aikakauskirja 2001: Islam ja kristinusko
(myy: julkaisumyynti@evl.fi, 8,5 eur)
Timo Vasko: Missiologia ja uskonnot
Marjatta Kyyhkynen (toim.): Ajankohtainen islam
Heikki Palva & Irmeli Perho: Islamilainen kulttuuri
Kristiina Kouros & Susan Villa (toim.): Ihmisoikeudet ja islam.

On toivottavaa, että ennen kurssin alkua kurssiin osallistuja omatoimisesti vierailee jossakin moskeijassa.

Kustannukset: Täysihoito vuonna 2006 n. 62 eur. Kurssimaksua ei ole.

Ilmoittautuminen: 15.3.2006 mennessä

KLK:n toimistosihteerille Katariina Kokolle (09) 1802364, katariina.kokko@evl.fi

Järjestäjä: Kirkon ulkoasiain osasto/islam-työryhmä.

Tiedustelut: Timo Vasko (09) 1802363, timo.vasko@evl.fi

Matkakumppanuus

Seurakuntien lähetyssihteerien ja Kirkon Ulkomaanavun yhteyshenkilöiden
valtakunnalliset neuvottelupäivät 27.-29.1.2006
Kuopion Musiikkikeskuksessa.

Perjantai 27.1.

14.30 Ilmoittautuminen Musiikkikeskuksessa,
tulokahvit

16.00 Matkalle lähtö

Tervehdykset: Wille Riekkinen, Kuopion hiip-
pakunnan piispa, Petteri Paronen, Kuopion
kaupunginjohtaja, Hannu Paavola, Kirkon
Lähetystyön keskuksen johtaja ja Marianne
Heikkilä, Kirkon Ulkomaanavun apulaistoiminnanjohtaja
Musiikki Alavan seurakunnan lapsikuoro,
kanttori Leila Savolainen

17.30 Iltapala

19.00 Ooppera La Traviata (lipun varanneille)

19.00 Iltamessu tuomiokirkossa

Ilmoittautuminen
neuvottelupäiville
30.9.2005 mennessä Kirkon
lähetystyön keskuksen
seurakuntiin lähetetyllä
ilmoittautumis-
lomakkeella.

Sunnuntai 29.1.

8.30 Raamattutunti: Raamatun lupaukset yhteiselle matkalle, pastori Marianne Heikkilä

10.00 Messu tuomiokirkossa

12.00 Lounas

13.00 Pääjuhla

Matkakumppaneita maailmalta
Dolce Menores - käsikelloyhdytys
Matkaan siunaaminen

14.15 Lähtökahvit

Lauantai 28.1.

8.45 Kertomuksia matkalta,
Tarinatatteri Kumbe

10.30 Kanavat

1. Evästä matkalaukkuun
- Tule hakemaan työkaluja arjen työhösi. Järjestöt esittelevät kansainvälisyyskasvatusmateriaalia. Välipalana etnomusiikkia.
2. Erilaisuuden kohtaaminen
- Mitä ajattelet erilaisista ihmisistä? Haluaisitko kohdata omia asenteitasi ja henkilökohtaista suhtautumistasi erilaisuuteen. Tarkastele omaa identiteettiä harjoitusten ja vuoropuhelun avulla! Löydätkö itsestäsi uusia piirteitä?
3. Mistä matkakumppaneita?
- Kolme puheenvuoroa arjen matkakumppanuudesta. Ketkä ovat matkakumppaneita ja mistä heitä löytää? Keskustelua pienellä ja isolla joukolla.
4. Keidas matkalla - tule sellaisena kuin olet!
- Eläytyvää kohtaamista, asiallista asiaa ja yhteistä jakamista. Tule pohtimaan hengellisen ohjauksen ja työnohjauksen käyttöä voimavaroistamisen välineenä. Koe kohtaamisen iloa ja erilaisuuden tuomaa rikkautta. Keitaalla on mahdollisuus löytää toimivan vuorovaikutuksen luoma tila, jossa on lupa olla aito oma itsensä.

12.00 Lounas ja järjestöjen pöytiin tutustuminen

13.00 Kanavat toistuu

15.00 Matkakumppanuus Raamatussa piispa Wille Riekkinen

16.30 Matka enemmän kuin kuljettu tie runot, Maaria Leinonen musiikki, Leila Savolainen kuvat, Tauno Salmi

17.30- Iltasta savolaesmalliin ja ilonpittoo illantiheessä

Jumalan sana Tansanian koululaisille

Tansanian hallitus on lisäämässä raamatunopetuksen maan koulujen opetussuunnitelmaan alaluokilta yliopistotasolle asti. Kampanjalla pyritään rohkaisemaan nuoria elämään kristillisten arvojen mukaan ja kasvamaan hyviksi kansalaisiksi. Uusien testamenttien jakelu on Tansanian Piiphiaseuran vastuulla ja merkitsee sille valtavaa taloudellista ponnistusta.

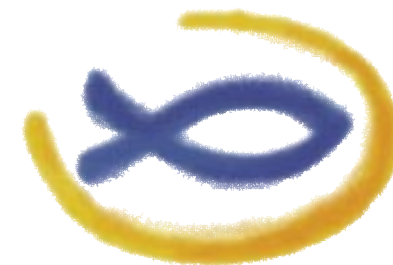
Hanketta voi tukea

Suomen Piiphiaseuran kautta.

Innosta seurakuntasi mukaan!

Tili: Sampo 800018-55783
Viestikenttään: 2793

Mikäli haluatte seurakunnallenne maksua varten viitenumeron, ottakaa yhteyttä osoitteeseen nina.horsma@bible.fi

Maailmanlähetyksen teemapäivä

MAAILMANLÄHETYS JA PYHÄ HENKI

lähetyjärjestöjen ja kirkkojen edustajille ja työntekijöille sekä kaikille aiheesta kiinnostuneille

Maailmanlähetyksen ajankohtaiset ulottuvuudet eri kirkkoissa ja lähetyjärjestöissä: Miten voimme yhdessä edistää lähetystehtävän toteutumista? Teemapäivä on tarkoitettu kaikille Suomen lähetyseurojen, Suomen ekumeenisen neuvoston ja Suomen vapaakristillisen neuvoston jäsenjärjestöjen edustajille ja työntekijöille sekä kaikille aiheesta kiinnostuneille.

Aika 7.11.2005 klo 12-16

Paikka Suomen Lähetysseura, Pihasali, Tähtitorninkatu 18, Helsinki
Ohjelma

12.00 Teemapäivän avaus, FM Heikki Tyrni
Esitelmä: How to say Jesus in a secularized Europe?, pastori Darrell Jackson, KEK
Alustukset: Ulkomaanosaston johtaja Tuula Sääksi, SLS, lut., Isä Heikki Huttunen, ort., pääsihteeri Jan Edström, SEN, bapt.

13.30 Kahvi

13.45 Paneeli: Ateenassa 2005 pidetyn maailmanlähetyksen konferenssin anti meille
Lähetysohjaaja Kari Tassia pj., YWAM
15.45 päivän annin kiteytys, kotimaisen työn johtaja Matti Korpiaho, SANSA
16.00 Teemapäivän päätös, lähetysteologi, dosentti Timo Vasko, KKK

Ilmoittautuminen 24.10.2005 mennessä osoitteeseen Suomen Lähetysseura, PL 124, 00161 Helsinki tai info@lahetysseura.fi.

Osallistumismaksu 15€ (sisältää kahvin) suoritetaan SLN:n tilille paikalla jaettavalla pankkisiirtolomakkeella.

Kuka? Rev. Darrell Jackson on Euroopan lähetystyön ja evankelioinnin tutkija. Tällä hetkellä hän toimii Euroopan kirkkojen konferenssin (KEK) tutkimustehtävissä Budapestissa. Alustajat ovat kaikki henkilökohtaisesti Ateenassa 2005 pidettyyn kongressiin osallistuneita. Päivän juontotehtävistä ja käytännön järjestelyistä vastaavat Suomen Lähetysseuran lähetysteologian ja lähetysstrategian työryhmän jäsenet, yhdessä lähetysseuran sihteeri Maija Tassian kanssa.

TERVETULOA!

**Järjestäjä: Suomen Lähetysseura,
Suomen ekumeeninen neuvosto ja
Suomen vapaakristillinen neuvosto**

Seurakunnan palkkiotoimisten ja vapaaehtoisten lähetyssihteerien koulutus monipuolistuu

Seurakunnan palkkiotoimisten ja vapaaehtoisten lähetyssihteerien koulutus on monipuolistunut. Kirkon lähetystyön keskus ja hiippakunnat ovat räätälöineet samansisältöistä koulutusta toteutettavaksi eri paikoissa ja erilaisin muodoin. Kukin voi valita itselleen parhaiten sopivat ajankohdat ja hakeutua koulutuskursseille myös toisen hiippakunnan alueelle. Lisätietoja kursseista saa hiippakuntien lähetystoimistoista ja Kirkon lähetystyön keskuksesta.

Uutena koulutuskurssina on Mikkelin hiippakunnassa alkanut ”Lähetystyön perusteet”-kurssi. Tiedustelut: lähetyssihteeri Vesa Häkkinen, (015) 321 6037 tai 044-321 6037 tai sähköpostitse (etunimi.sukunimi@evl.fi).

Palkkiotoimisten ja vapaaehtoisten lähetyssihteerien koulutus on sisällytetty myös osaksi Suomen Lähetysseuran kurssikeskuksessa Päiväkummussa syksyllä 2005 alkavaa OVET-kurssia (Operaatio vapaaehtoistyö).

Mikä on OVET?

Kyseessä on uusi koulutuskokonaisuus, joka koostuu eri elementeistä. Voit poimia kurssi- ja valikosta itsellesi sopivat osuudet tai käydä koko kurssin. Helsingin kristillisen opiston kansanopistokurssina 5.9.-27.11.2005 toteutettava koulutus on kurssi nuorille aikuisille.

Opetus tapahtuu pääasiassa Suomessa Lähetysseuran kurssikeskuksessa Päiväkummussa Längelmäellä. Kurssi sisältää myös käytännön harjoittelua, mm. viikon mittaisen Tasauspäiväkiertueen, lähetystyöhön perehdyttävän viikon Helsingissä sekä noin viikon mittaisen opintomatkan Pietariin. Koko kurssin hinta on 1700 e + opintomatka Pietariin 200 e.

OVET-kurssiin sisältyvät palkkiotoimisten ja vapaaehtoisten lähetyssihteerien koulutusosuudet ovat

1) 14.-16.9 Lähetyssihteerikoulutus ”Lähetys - Yhteinen usko, yhteinen tehtävä”
Päiväkumpu, hinta 100 e.

Mukana tri Jaakko Mäkelä, Maija Mäkelä, Kirsti Sirviö KKK:sta.

2) 28.-29.9 Lähetyssihteerikoulutus ”Kirkon lähetystyö ja järjestöt”
Helsinki, hinta 80 e (sis. yöpymisen ja ateriat) / 45 e (sis. ateriat ilman yöpymistä).
Mukana Kirsti Sirviö (KKK) ja Yrjö Rossi (HKRO).

3) 25.-26.11 Lähetyssihteerikoulutus ”Seurakunnan lähetystyö”
Päiväkumpu, hinta 80 e. Sisältää retken Ylöjärvelle.
Mukana Kirsti Sirviö (KKK), lähetyssihteeri Kaija Luoma.

Lisätiedot osoitteesta: www.ovetkurssi.net Osoitteesta löytyy kurssin yleisprofiili ja ilmoittautumiskaavake sekä hintatiedot. Kurssiin voi saada opintotukea.

Kirsti Sirviö,
koulutussihteeri, Kirkon lähetystyön keskus

Nuorille Elämäsi missio!

Suomen lähetysneuvosto ja Maailman evankelioimisen Suomen keskus (MESK) järjestävät nuorten Lähetyskonferenssin ELÄMÄSI MISSIO 6.-8.8.2006 Ryttylässä.

Kansanlähetyksen järjestämän Nuorten kesän yhteydessä pidettävä lähetyskonferenssi tulee olemaan laajapohjaisin Suomessa koskaan järjestetty nuorten lähetystapahtuma.

Modernin nuorisotapahtuman, maalaismiljöön ja lähetyskonferenssin yhdistelmä tulee tarjoamaan nuorille innostavan paketin. Taavoitteena on tuoda lähetysnäky tuoreella ja mielenkiintoisella tavalla nuorten keskuuteen.

Tapahtumaan tulee 2-3 ulkomaista puhujaa ja iso joukko suomalaisia lähetysvaikuttajia. Elämäsi missio sisältää lähetyshaasteita, kanavia

ja workshoppeja lähetyskesän eri alueilta (esim. kokonaisvaltainen lähetys, media, islam, AIDS, lapset, lähetys & rukous...) sekä slummin, lähetysbasaarin + muita extreme-mission haasteita.

Tällainen tapahtuma voidaan menestyksekkäästi toteuttaa vain kaikkien suomalaisten kristittyjen yhteistyöllä. Lisäksi noin 3 000-4 000 nuorta, jotka osallistuvat Kansanlähetyksen Nuorten kesä -tapahtumaan, pääsevät osalliseksi lähetysteemasta.

Konferenssin suunnittelutyöryhmää vetää Juhani Ahola Operaatio Mobilisaatiosta (juhani.ahola@fin.om.org). Suomen ev.-lut. kirkon yhdyshenkilönä valmistelutyöryhmässä toimii teol.yo Janne Keränen (janne.keranen@helsinki.fi).

Muslimien kohtaaminen Suomessa -kurssi

24.-26.3.2006 Kansanlähetysohjelmaa Ryttylässä.

Kurssi ammatin kautta tai ystäväpiirissään muslimimaista tulleita ihmisiä kohtaaville kristityille.

Kurssille on hakumenettely, lisätietoja antaa Elisabet Elo, SEKL (019) 779 2219, elisabet.elo@sekl.fi

Järjestäjä: Muslimien kohtaamisen Suomen toimikunta (MUST) ja Suomen Ev.lut. Kansanlähetysohjelma

kirkkomme LÄHETYS

Vår kyrkas mission

kirkkomme.lahtys@evl.fi

OSOITTEENMUUTOKSET

Puh. (09) 4155 2333,
faksi (09) 4155 2342, sähköposti
tilauspalvelut@kotimaa.fi tai
Suomen Kirkkomediat Oy, Osoi-
terekisteri, PL 137, 00201 Helsinki.

JULKAISIJA / UTGIVARE
Kirkon lähetystyön keskus
PL 185
00161 Helsinki
Puhelin: (09) 18021
Faksi: (09) 1802 436
www.evl.fi/kkh/kuo/klk

PÄÄTOIMITTAJA (VS.) /
CHEFREDAKTÖR
Jaakko Mäkelä
jaakko.makela@evl.fi

TOIMITUSSIHTEERI /
REDAKTIONSSEKRETERARE
Piia Latvala

TÄMÄN LEHDEN
VASTAAVA TOIMITTAJA
Timo Vasko

KANNEN KUVA
Marjatta Kosonen / SLS

TOIMITUS / REDAKTION
Leena Suominen (pj.)
Christine Eriksson
Eveliina Korpela
Piia Latvala
Ann-Christine Marttinen
Jaakko Mäkelä
Hannu Paavola
Martti Poukka
Iris Sandberg
Timo Vasko

TAITTO / OMBRYTNING
Suomen Kirkko-Mediat Oy

KUVANKÄSITTELY /
FOTOBEBARBETNING
Suomen Kirkko-Mediat Oy

KUSTANTAJA / FÖRLÄGGARE
Kustannus-Oy Kotimaa

PAINO / TRYCKERI
Uusimaa, Porvoo 2005

PAINOS / UPPLAGA 8200 kpl

LEHTIILMESTYYS
kaksi kertaa vuodessa ja lähetetään
ilmaiseksi ev.lut. kirkon
papeille ja lehtoreille, uskonnon-
opettajille, lähetystyöntekijöille
ja lähetyssihteereille.

SEURAAVA NUMERO
ilmestyy maaliskuussa 2006

ISSN 0789-5135

Kiitos, että valitsit minut!

Esittele nyt minulle valtakuntaasi!

Ai että valtakuntasi onkin tällainen...

... ahaa.

Annoit myös sadetakin
ja kumisaappaat.

Nyt sitten räpiköin liejuisella palstallasi.
Kiitos.

PIRET RIIM (SUOM. KIRSTI MALMI)

Piret Riim on virolaisen Jyrin seurakunnan vapaaehtoinen lähetys sihteeri ja

Viron kirkon Lähetyskeskuksen osa-aikainen ulkolähetystyön sihteeri.